

การพัฒนารายการวีดิทัศน์ เรื่องการทำมาหากิน สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

เมษายน 2554

การพัฒนารายการวีดิทัศน์ เรื่องการทำมาหากิน สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

เมษายน 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนารายการวีดิทัศน์ เรื่องการทำมาหากิน สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

เมษายน 2554

ยงยุทธ บิสลาม. (2554). การพัฒนารายการวิดิทัศน์ เรื่องการทำมาหากิน สำหรับนักเรียนช่วง

ชั้นที่ 1. สารนิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญฤทัย คงคาเพชร.

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนารายการวิดิทัศน์ เรื่องการทำมาหากิน สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด และเพื่อศึกษาผลการใช้รายการวิดิทัศน์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 8 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง และกลุ่มผู้ใช้เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนวัดทองศาลางาม สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ห้อง รวมทั้งสิ้น 30 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ รายการวิดิทัศน์ เรื่องการทำมาหากิน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบประเมินคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียโดยผู้เชี่ยวชาญ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ได้รายการวิดิทัศน์ เรื่องการทำมาหากิน สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีคุณภาพด้านเนื้อหาและด้านสื่ออยู่ในระดับดีมาก ส่วนผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดี ร้อยละ 90.00 ของนักเรียนทั้งหมด

THE DEVELOPMENT OF THE VIDEO TAPE PROGRAM ON OCCUPATION
FOR THE FIRST LEVEL STUDENTS

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education Degree in Educational Technology
at Srinakharinwirot University

April 2011

Yongyut Bisalam. (2011). **The Development of the Video Tape Program on Occupation for the First Level Students.** Master's Project, M.Ed. (Educational Technology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor. Assist. Prof. Boonyarith kongkapetch.

The research aimed to assess the development of the video tape program on occupation for the first level students to reach a provided criteria, and to assess the results of the use of the video tape program instruction.

The sample groups for this research were 8 experts in content and techniques by using purposive sampling and the user group, they were 30 students in Prathomsuksa 3 of the first level students from Wat Tongsarangam school during the second semester of 2010 academic year by using simple random sampling. The instruments were the video tape program on occupation, learning achievement tests and quality evaluation forms for experts. The statistics used for data analysis included mean, percentage and standard deviation.

The analytical research results revealed that the content quality and media technology of the development of the video tape program on occupation for the first level students, evaluated by 8 experts was rated as "good". The results of the use of video tape program instruction revealed a learning achievement of students were in a good level and the percentage was 90.00.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุญยฤทธิ์ คงคาเพชร อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และประธานสอบสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิราภรณ์ บุญส่ง กรรมการสอบสารนิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์อลิศรา เจริญวานิช กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ และตรวจแก้ข้อบกพร่องต่างๆจนแล้วเสร็จ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์อลิศรา เจริญวานิช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญชัย อินทรสุวรรณ อาจารย์ ดร.ขวัญหญิง ศรีประเสริฐสุภาพ อาจารย์ ดร.นฤมล ศิริวงษ์ และ ดร.จารุวัศ หนูทอง ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพด้านเทคนิคการผลิตสื่อเทคโนโลยี การศึกษา รวมทั้งให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการนำไปปรับปรุงแก้ไขจนรายการวิทยุทัศน์ มีความสมบูรณ์ขึ้น

ขอขอบพระคุณศึกษานิเทศก์สายพิณ ต้นสิริ ครูสุวรรณา ตองอ่อนและครูอุษา สุทธิเกียรติสุข ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพด้านเนื้อหาวิชาเรื่องการทำมาหากิน รวมทั้งให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการนำไปปรับปรุงแก้ไขจนรายการวิทยุทัศน์ มีความสมบูรณ์ขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง ที่กรุณาให้คำแนะนำในด้านสถิติ และการวิเคราะห์ข้อมูล

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการ อาจารย์โรงเรียนวัดนิมมานนรดี และ โรงเรียนวัดทองศาลางาม ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ด้านสถานที่ และให้ความร่วมมือในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวิจัยครั้งนี้

ท้ายสุดขอขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้มีพระคุณทุกท่าน คุณวรรณยา เฉลยปราชญ์ คุณสรนช ธนะไพโรภักษ์ และเพื่อนๆ ทุกคนที่คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำและเป็นกำลังใจที่ดีตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและทำงานวิจัย อันส่งผลให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ตามวัตถุประสงค์ ประโยชน์และคุณค่าของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแต่พระคุณบิดา มารดา บุพการี ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ยงยุทธ บีสลาม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
เอกสารเกี่ยวกับงานวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา	6
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายการวีดิทัศน์	8
งานวิจัยเกี่ยวกับโทรทัศน์	16
เอกสารที่เกี่ยวกับการพัฒนารายการโทรทัศน์	18
เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2544	20
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง	22
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	25
ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	25
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	26
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	26
การดำเนินการวิจัย	29
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	30
4 ผลการวิจัย.....	31
รายการวีดิทัศน์ เรื่อง การทำมาหากิน	31
ผลการประเมินคุณภาพของบทเรียนการพัฒนารายการวีดิทัศน์	31
ผลการใช้บทเรียนรายการวีดิทัศน์	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปลผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	39
ความมุ่งหมายของการวิจัย	39
ความสำคัญของการวิจัย	39
ขอบเขตของการวิจัย	39
เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการวิจัย	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	40
การดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล	40
สรุปลผลการวิจัย	41
อภิปรายผล	42
ข้อเสนอแนะ	43
บรรณานุกรม	44
ภาคผนวก	50
ภาคผนวก ก	51
ภาคผนวก ข	55
ภาคผนวก ค	62
ภาคผนวก ง	67
ภาคผนวก จ	73
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	78

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงผลค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ	28
2 ผลการประเมินคุณภาพรายการวิดิทัศน์โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา รอบที่ 1	32
3 ผลการประเมินคุณภาพรายการวิดิทัศน์โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี รอบที่ 1	33
4 ผลการประเมินคุณภาพรายการวิดิทัศน์โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี รอบที่ 2	35
5 ผลการใช้บทเรียนรายการวิดิทัศน์เรื่อง การทำมาหากิน	37
6 แสดงผลการค่าความยากง่าย (p) และการหาค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความ เชื่อมั่นของแบบทดสอบหลังเรียน เรื่องการการทำมาหากิน แบบทดสอบของ รายการวิดิทัศน์ทั้ง 3 เรื่อง มีค่าความเชื่อมั่น 0.81 โดยสามารถแสดงค่าความ เชื่อมั่นในแต่ละเรื่องได้ ดังแสดงเรื่องที่ 1 การกลิ้งกรรม	52
7 แสดงผลการค่าความยากง่าย (p) และการหาค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความ เชื่อมั่นของแบบทดสอบหลังเรียน เรื่องการทำมาหากิน เรื่องที่ 2 การอุตสาหกรรม และการหัตถกรรม	53
8 แสดงผลการค่าความยากง่าย (p) และการหาค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความ เชื่อมั่นของแบบทดสอบหลังเรียน เรื่องการทำมาหากิน เรื่องที่ 3 การค้าขายอาชีพ บริการ	54

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ คือ อาหาร ยา วัคซีนโรค เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย แต่การที่มนุษย์จะได้มาซึ่งปัจจัยดังกล่าวนี้ มนุษย์ต้องทำงานหรือประกอบอาชีพ ซึ่งโร (Roe, 1969: 35) กล่าวว่าอาชีพนั้นนอกจากจะเป็นวิถีทางที่จะมาซึ่งค่าตอบแทน เพื่อนำไปซื้อปัจจัยต่างๆ มาสนองความต้องการทางร่างกายแล้ว ยังเป็นกิจกรรมที่สนองความต้องการทางจิตใจและความต้องการทางสังคมของมนุษย์อีกด้วย อาชีพจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อชีวิตมนุษย์มาก การมีอาชีพมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อชีวิตของบุคคล เพราะอาชีพเป็นวิถีการดำเนินชีวิตที่มีความสัมพันธ์กับเศรษฐกิจ เกียรติยศ ชื่อเสียง และความภาคภูมิใจในตนเอง การตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นสิ่งสำคัญ เพราะผลของการตัดสินใจเลือกอาชีพจะทำให้บุคคลนั้นมีโอกาสเลื่อนขั้นขึ้นต่ำไปสู่ขั้นสูงได้ ส่งผลให้ชีวิตของบุคคลนั้นเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี นอกจากนี้ ยังเป็นที่ทราบกันดีแล้วว่ามนุษย์ได้ใช้เวลาก่อนชีวิต คือ ประมาณ 2 ใน 3 ของชีวิต เพื่อการประกอบอาชีพ อาชีพเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตที่ไม่อาจแยกออกจากพัฒนาการด้านอื่นๆ ของชีวิตได้ สามารถบ่งชี้สภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งอาชีพจะเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงชีวิตของแต่ละบุคคล

อาชีพเป็นสิ่งสำคัญสำหรับบุคคลทุกคน ทุกชนชาติ แต่เนื่องจากเกิดการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน ตั้งแต่วันที่ 2 กรกฎาคม 2540 รัฐบาลได้ประกาศค่าเงินบาทลอยตัว สถาบันการเงินหลายแห่งถูกปิดกิจการหลายแห่งประสบภาวะขาดทุน ซึ่งปัญหาต่างๆ เกิดจากภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่ จึงส่งผลให้เกิดปัญหาการว่างงาน ทั้งนี้เกิดจากการศึกษาที่ผ่านมาไม่ค่อยให้ความสำคัญเกี่ยวกับการประกอบอาชีพด้วยตนเอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรที่สอนในแต่ละระดับยังมีได้มีความสมบูรณ์ในตัวของมันเองในแง่สามารถออกไปประกอบอาชีพได้ มีผลผลักดันให้การแสวงหาการศึกษาในระดับสูงขึ้นเรื่อยๆ (ยงยุทธ แฉล้มวงษ์, 2529: 83) และอีกประการหนึ่งคือผู้เรียนขาดความมั่นใจในความรู้ที่ได้รับ เนื่องจากขาดการฝึกปฏิบัติงานอาชีพที่ต่อเนื่องและครบวงจรอย่างจริงจัง ทำให้ไม่มั่นใจในการที่จะประกอบอาชีพอิสระได้ก็อึดกับค่านิยมของประชาชนโดยทั่วไปในด้านประกอบอาชีพส่วนใหญ่ยังติดแน่นอยู่กับการรับราชการหรือการรับจ้างประเภทมีเงินเดือนประจำ ทั้งๆ ที่ปัจจุบันนี้ตลาดแรงงานในด้านนี้มีอยู่น้อยมาก เมื่อตลาดแรงงานด้านราชการหรือรับจ้างประเภทมีเงินเดือนน้อยลง เยาวชนก็ประสบปัญหาเนื่องจากขาดประสบการณ์ที่จะประกอบอาชีพ

แต่เนื่องจากการศึกษาและได้พูดคุยกับอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาได้พบปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอน ดังจะเห็นได้จากภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนที่ประสบปัญหาสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ขาดครูผู้สอนไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรใหม่ได้
2. การสอนวิชาซีพีไม่สามารถสนองตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียนได้
3. ขาดสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 70 – 75 มีสื่อการสอนยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ (กรมวิชาการ, 2537: บทคัดย่อ)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวย่อมเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การเรียนการสอนสัมฤทธิ์ผลตามความต้องการนั้น แนวทางแก้ปัญหาได้แก่การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาตลอดจนเทคนิคและวิธีการใหม่ๆ มาใช้ในวงการศึกษาเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสื่อและวิธีการต่างๆ สามารถแก้ปัญหาทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี ปัจจุบันความต้องการในการใช้สื่อมีเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่สื่อที่มีอยู่มีจำนวนจำกัด ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนและไม่เพียงพอกับความต้องการ แนวทางที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวคือ การผลิตสื่อที่มีประสิทธิภาพสามารถเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนได้ดี สื่อที่จะนำมาเป็นสื่อการเรียนการสอนมีสื่อต่างๆ มากมายหลายชนิด แต่ละชนิดมีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่ต่างกัน โทรทัศน์เป็นสื่อที่มีคุณสมบัติที่สามารถให้ทั้งภาพและเสียงพร้อมๆ กัน ทำให้สามารถดึงดูดและเร้าความสนใจในการเรียนได้ โดยเฉพาะรูปแบบสารคดี (มนต์ชัย นินนานนท์, 2526: 701) ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการเรียนรู้ได้ง่ายและลึกซึ้ง สามารถจดจำ บทเรียนได้นาน (สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2530: 104) จากการศึกษาค้นคว้ายังพบว่า โทรทัศน์เพื่อการศึกษาสามารถรวมเอาสื่อต่างๆ เข้าไว้ได้ทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นหนังสือ สไลด์ ภาพยนตร์ บทเรียนโปรแกรมและอื่นๆ (บุญชู ใจชื้อกุล, 2526: 7) โทรทัศน์เป็นสื่อการสอนที่สามารถจะสอนได้ดีเทียบเท่าการสอนของครู (พินิต วัฒนโธ, 2520: 11) สามารถที่จะให้ความรู้ได้ทุกรูปแบบตั้งแต่ความรู้ง่ายๆ จนถึงขบวนการที่ซับซ้อนได้ จึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้ทุกระดับ คือ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา และการศึกษาจากระบบ (ชม ภูมิภาค, 2524: 50) ทั้งนี้ เนื่องจากโทรทัศน์มีเครื่องมือ (Equipment) และเทคนิค (Technique) ในการสร้างภาพได้อย่างกว้างขวาง (Klein; & Hockey, 1972: 17) ทั้งยังสามารถเพิ่มทักษะอย่างสูงลดเครื่องมือที่ไม่จำเป็นในการสาธิต (Romiszowski, 1972: 89) สื่อโทรทัศน์นั้นถ้านำมาใช้อย่างถูกต้องเหมาะสมแล้วย่อมเกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน (สุรัชย์ สิกขาบัณฑิต, 2526: 2) ดังนั้นสำหรับสื่อโทรทัศน์ เมื่อพิจารณาแล้วจึงมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ที่โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สามารถใช้สื่อการเรียนการสอนชนิดนี้เนื่องจากโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา มีสื่อโทรทัศน์ใช้ในการเรียนการสอนทุกโรงเรียน

จากสภาพปัญหาและข้อดีของสื่อที่กล่าวมา ผู้ศึกษาเห็นว่าถ้าสามารถผลิตและพัฒนา รายการวีดิทัศน์ให้มีคุณภาพ ก็น่าจะช่วยแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอนทางวิชาชีพได้อีกทางหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาสังคมศึกษา เรื่องการทำมาหากิน ซึ่งเป็นเนื้อหาวิชาเกี่ยวข้องเหมาะสมกับทุก สภาพท้องถิ่น ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับนำไปปฏิบัติ มุ่งประโยชน์ให้กับผู้เรียนและส่งเสริมให้ เกิดเจตคติที่ดีต่ออาชีพทุกประเภท และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ได้ฝึกฝนทักษะและเทคนิค ทางอาชีพ ทักษะการจัดการ และเจตคติต่อการประกอบอาชีพ

ดังนั้นผู้ศึกษาเห็นว่าถ้าสามารถพัฒนารายการวีดิทัศน์ประกอบการสอนวิชาอาชีพ เรื่องการ ทำมาหากิน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำมาใช้สอนในโรงเรียนทางการศึกษา จึงเป็นการนำสื่อทาง เทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพมาใช้ในการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่จะแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารายการวีดิทัศน์ เรื่อง การทำมาหากิน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รายการวีดิทัศน์ เรื่องการทำมาหากิน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้สื่อรายการวีดิทัศน์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องการ ทำมาหากินสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ที่มีคุณภาพเพื่อใช้ในการเรียนการสอน
2. เพื่อเป็นแนวทางพัฒนารายการวีดิทัศน์ สำหรับเนื้อหาอื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญทางเทคโนโลยีการศึกษา
2. กลุ่มตัวอย่างผู้ศึกษาผลการใช้ คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ประถมศึกษาปีที่ 3) ที่กำลังศึกษา อยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนวัดทองศาลางาม สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 70 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาคุณภาพของรายการวีดิทัศน์ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาจำนวน 5 ท่าน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling)
2. กลุ่มตัวอย่างผู้ศึกษาผลการใช้ คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ประถมศึกษาปีที่ 3) ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนวัดทองศาลางาม สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาการวิจัย เนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนารายการวีดิทัศน์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องการทำมาหากิน สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 โดยมีการแบ่งเป็น 3 เรื่อง ดังนี้

เรื่องที่ 1 การกลสิกรรมและการเลี้ยงสัตว์

เรื่องที่ 2 การอุตสาหกรรมและการหัตถกรรม

เรื่องที่ 3 การค้าขายอาชีพบริการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **รายการวีดิทัศน์** หมายถึง สื่อการเรียนที่ผลิตขึ้นที่ผู้วิจัยพัฒนาเป็นรูปแบบของวีดิทัศน์ เรื่อง การทำมาหากิน สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยมีการนำเสนอเนื้อหารายวิชาการรวมสื่อประสม ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียงประกอบ มีการผสมผสานอย่างมีระบบ ทำให้รายการวีดิทัศน์น่าสนใจ ซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองที่อยู่ในรูปแบบ VCD

2. **การพัฒนารายการวีดิทัศน์** หมายถึง การสร้าง/ผลิตรายการวีดิทัศน์เรื่อง การทำมาหากิน ให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยนำรายการวีดิทัศน์ที่ผลิตขึ้นมาไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและเทคโนโลยีการศึกษาประเมินคุณภาพรอบที่ 1 แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากนั้นนำมาให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีประเมินคุณภาพรอบที่ 2 นำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะเพื่อให้ได้รายการวีดิทัศน์ที่มีคุณภาพตามเกณฑ์เพื่อศึกษาผลการใช้ตามลำดับ

3. **คุณภาพของรายการวีดิทัศน์** หมายถึง ผลการประเมินรายการวีดิทัศน์ จากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาของรายการวีดิทัศน์เรื่องการทำมาหากิน ที่ได้จากการประเมินที่มีค่าตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

4. **ผลการใช้รายการวิดิทัศน์** หมายถึง จำนวนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยรายการวิดิทัศน์ เรื่อง การทำมาหากิน นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โดยมีเกณฑ์การประเมินเพื่อจำแนกระดับผลการเรียน ดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับผลการเรียน	เกณฑ์การประเมิน
80 ขึ้นไป	4	ผลการเรียนอยู่ในระดับดี
70 - 79	3	
60 - 69	2	ผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
50 - 59	1	
ต่ำกว่า 50	0	ต้องปรับปรุง

5. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจในการเรียนรายการวิดิทัศน์ เรื่อง การทำมาหากิน ซึ่งวัดได้จากคะแนนที่ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และหาคุณภาพแล้ว

6. **ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา** หมายถึง ผู้มีความรู้และมีประสบการณ์ในการทำงานทางด้านการศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างน้อย 10 ปี ขึ้นไป หรือระดับปริญญาโท อย่างน้อย 5 ปี

7. **ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา** หมายถึง ผู้มีความรู้และมีประสบการณ์ในการทำงานทางด้านเทคโนโลยีด้านการศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างน้อย 10 ปี ขึ้นไป หรือระดับปริญญาโท อย่างน้อย 5 ปี หรือระดับปริญญาเอก อย่างน้อย 3 ปี ขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในหลักการและทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ตามหัวข้อดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา
  - 1.1 หลักการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา
  - 1.2 ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับวิดิทัศน์
3. เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2544
  - 3.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง
  - 4.1 ความหมายการเรียนรู้ด้วยตนเอง
  - 4.2 ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง
  - 4.3 ประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1. เอกสารเกี่ยวกับงานวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา

การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาในปัจจุบันได้พัฒนาก้าวหน้าขึ้นมาก ซึ่งมีความมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษา และลดช่องว่างระหว่างการวิจัยพื้นฐานกับกระบวนการนำไปใช้

การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาเป็นกระบวนการของการพัฒนาการทดสอบภาคสนาม และการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดสอบ ถึงแม้ว่าการพัฒนาสื่อจะประกอบไปด้วยการวิจัยพื้นฐานและการวิจัยประยุกต์ ซึ่งจุดประสงค์พื้นฐานคือ การค้นพบใหม่ๆ ในทางตรงกันข้ามเป้าหมายของการวิจัยและพัฒนาคือ การนำความรู้ที่ศึกษาได้ไปพัฒนาสื่อให้ความสามารถใช้ได้โรงเรียนหรือกล่าวได้ว่า การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาเป็นตัวเชื่อมระหว่างการวิจัยทางการศึกษาและแบบฝึกหัดทางการศึกษา การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่ทำให้สื่อการศึกษาสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขั้นตอนต่างๆ ของการวิจัยและพัฒนาจะประกอบด้วย การวิจัย การค้นคว้าส่วนประกอบของสื่อเพื่อนำมาพัฒนา ซึ่งก็เป็นการวิจัยพื้นฐานในการศึกษาค้นคว้าด้วยกัน เช่น การทดสอบภาคสนาม เป็นสิ่งที่ใช้ในการศึกษาและตรวจสอบความถูกต้องในการศึกษา โดยจะใช้ขั้นตอนเหล่านี้ซ้ำแล้วซ้ำอีก ในทางตรงกันข้ามการวิจัยทางการศึกษามีได้รวมการ

วิจัยและการพัฒนาเข้าไปด้วย เป็นแต่เพียงการค้นพบความรู้ใหม่ๆ หรือการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาหนึ่งๆ เท่านั้น

อำนาจ ช่างเรียน (2533: 26 - 28) กล่าวถึงการวิจัยและขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาสอดคล้องกับเวตเตอร์ (Waiter. 1983: 771 - 793) ว่า การวิจัยทางการศึกษามุ่งค้นคว้าความรู้ใหม่ โดยการวิจัยพื้นฐาน หรือมุ่งหาคำตอบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานโดยการวิจัยประยุกต์ แม้ว่า การวิจัยประยุกต์ทางการศึกษาหลายโครงการจะมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา เช่น การวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิผลของวิธีสอน หรืออุปกรณ์การสอน ผู้วิจัยอาจพัฒนาสื่อหรือผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาสำหรับการสอนแต่ละแบบ แต่ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ได้ใช้สำหรับการทดสอบสมมุติฐานของการวิจัยแต่ละครั้งเท่านั้น ไม่ได้มีการพัฒนาไปสู่การนำไปใช้ในโรงเรียนทั่วไป

ในด้านการนำไปใช้ การวิจัยทางการศึกษามีช่องว่างระหว่างการวิจัยกับการนำไปใช้อย่างกว้างขวาง ผลการวิจัยจำนวนมากไม่ได้รับการพิจารณานำไปใช้

ขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนา

บอร์ก และกอลล์ (Borg; & Gall. 1989: 784-785; citing Borg. 1981: 221-229) ได้สรุปขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาที่สำคัญไว้ 11 ขั้นตอน คือ

1. กำหนดผลผลิตทางการศึกษาที่จะทำการพัฒนา (Product Selection) ขั้นนี้ต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าผลผลิตทางการศึกษาที่จะวิจัยและพัฒนาคืออะไร โดยต้องกำหนดว่า

- 1.1 ตรงกับความต้องการหรือไม่
- 1.2 ความก้าวหน้าทางวิชาการมีพอเพียงในการที่จะพัฒนาผลผลิตที่กำหนดหรือไม่
- 1.3 บุคลากรที่มีอยู่มีทักษะความรู้และประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการวิจัยและพัฒนานั้นหรือไม่
- 1.4 ผลผลิตนั้นจะพัฒนาขึ้นในเวลาอันสมควรได้หรือไม่

2. รวบรวมข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Research and Information Collecting) ขั้นนี้เป็นการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัย และการสังเกตภาคสนามซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้ ผลผลิตทางการศึกษาที่กำหนด ถ้ามีความจำเป็นผู้ทำการวิจัยและพัฒนาอาจต้องทำการศึกษาวิจัยขนาดเล็กเพื่อหาคำตอบ ซึ่งงานวิจัยและทฤษฎีที่มีอยู่ไม่สามารถตอบได้ก่อนที่จะทำการพัฒนาต่อไป

3. วางแผนการวิจัยและพัฒนา (Planning) ขั้นนี้ประกอบไปด้วย

- 3.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของการใช้ผลผลิต
- 3.2 ประเมินค่าใช้จ่าย กำลังคน และระยะเวลาที่ต้องใช้เพื่อศึกษาหาความเป็นไปได้
- 3.3 พิจารณาผลสืบเนื่องผลผลิต

4. พัฒนารูปแบบขั้นต้นของผลผลิต (Develop Preliminary Form of Product) ขั้นนี้เป็น การออกแบบและจัดทำผลผลิตการศึกษาตามที่วางแผนไว้เช่น พัฒนารูปแบบให้เป็นที่ขึ้น

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายการวิดีโอทัศน์

ความหมายของรายการวิดีโอทัศน์

คำว่า วิดีทัศน์ มาจากภาษาอังกฤษว่า "Video" อ่านว่า "วี-ดี-โอ" ภาษาลาตินแปลว่า "ฉัน เห็น" เป็นคำคุณศัพท์แปลว่า "แห่งวิทยุโทรทัศน์" หากจะดูความหมายตามศัพท์นามานุกรมของสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นพจนานุกรมทางวิชาการด้านนี้โดยตรงแล้วคำว่า วิดีทัศน์ มีความหมายว่า "ส่วนที่มองเห็น (Visual) หรือส่วนที่เป็นภาพ (Picture , Image) ในรายการ วิทยุโทรทัศน์ หรือจากการฉายภาพยนตร์" ซึ่งแตกต่างส่วนของเสียง (Audio) หรือส่วนที่ทำให้หูได้ยิน (สนั่น ปัทมะทิน. 2527: 72)

วิดีโอทัศน์เดิมรู้จักแพร่หลายทั่วไปกับคำว่า เทปโทรทัศน์ แถบบันทึกภาพ ภาพทัศน์ หรือเรียก ทับศัพท์จากภาษาต่างประเทศว่า วิดีโอ (Video) และใช้แพร่หลายมาโดยตลอด พ.ศ. 2530 คณะกรรมการ บัญญัติศัพท์วิทยาศาสตร์แห่งราชบัณฑิตยสถานเห็นว่าคำในภาษาต่างประเทศว่า "Video" เป็นเครื่องใช้ไฟฟ้าประเภทเดียวกับ "Television" ซึ่งมีศัพท์บัญญัติว่า "โทรทัศน์" แล้ว จึงสมควรบัญญัติคำว่า Video ขึ้นใช้แบบเป็นทางการด้วย คณะกรรมการบัญญัติศัพท์วิทยาศาสตร์ สรุปได้ว่า "วิดีโอทัศน์" ความหมายของศัพท์นี้ คือ เครื่องที่แสดงภาพเพื่อความเพลิดเพลิน (กัลยา จยุติรัตน์; และคนอื่นๆ. 2531: 84)

ในปัจจุบันรายการวิดีโอทัศน์เป็นสื่อชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญ เป็นที่นิยมอย่างกว้างขวางในวง การศึกษา โดยรายการวิดีโอทัศน์จะให้ความรู้สาระและความบันเทิง อีกทั้งนำไปใช้ได้อย่างสะดวกเพียงมี แต่เครื่องรับโทรทัศน์และเครื่องเล่นวิดีโอทัศน์เท่านั้น สำหรับความหมายของรายการวิดีโอทัศน์ ได้มีผู้ให้ นิยามไว้ดังนี้

บุญเที่ยง จ้อยเจริญ (2534: 233) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า วิดีทัศน์ หรือแถบ วิดีทัศน์ หมายถึง วัสดุที่บันทึกหรือเก็บสัญญาณภาพข้อมูลอื่นใดที่ต้องการไว้ในเส้นแรงแม่เหล็กมีลักษณะ คล้ายแถบบันทึกเสียงนั่นเอง เนื้อแถบวิดีโอทัศน์ทำด้วยสาร Polyester บางแต่เหนียว แข็งแรงไม่ยืด ด้านล่างฉาบด้วยสาร Antistatic Carbon เพื่อป้องกันไฟฟ้าสถิตที่จะเกิดขึ้นบนเนื้อแถบวิดีโอทัศน์ เช่น โครเมียมออกไซด์ เหล็กออกไซด์ เป็นต้นเพื่อทำหน้าที่เป็นแม่เหล็กไฟฟ้าที่ได้มาจากหัวแม่เหล็ก ด้านบนที่บรรจุไว้ในล้อหรือในตลับอีกทอดหนึ่ง

สมบุญธน์ สงวนญาติ (2534: 233) ได้ให้คำจำกัดความของเทปวิดีโอทัศน์ (Video Tape) ไว้ใน ทัศนะหนึ่งว่า เทปวิดีโอทัศน์ไว้บันทึกภาพเคลื่อนไหวลงในเส้นเทปบันทึกภาพในรูปของสนามแม่เหล็ก โดยใช้ถ่ายภาพทางโทรทัศน์ เปลี่ยนภาพเป็นสัญญาณไฟฟ้าแล้วนำสัญญาณทางไฟฟ้ามาบันทึกเป็น

สนามแม่เหล็กบนเส้นเทปโดยใช้เครื่องเทปบันทึกภาพ (Video Tape Recorder) เมื่อต้องการที่จะดูภาพ เครื่องบันทึกภาพจะสามารถนำเอาภาพที่บันทึกไว้ในรูปของสนามแม่เหล็กบนเส้นเทป เปลี่ยนมาเป็นสัญญาณไฟฟ้าส่งต่อยังเครื่องรับโทรทัศน์หรือมอนิเตอร์จะเกิดภาพเคลื่อนไหวปรากฏบนจอเครื่องรับมีสีสวยสดงดงามเหมือนธรรมชาติ

ภูษิต อานมณี (2541: 11) ให้ความหมายของรายการวีดิทัศน์หมายถึงรายการที่บันทึกลงบนแถบบันทึกภาพที่ผลิตขึ้นมาใช้ในการเรียน อันเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพกระตุ้นให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นและสนใจบทเรียนมากขึ้น

กัลยาณี จิรนิรันดร์กุล (2542: 6) ให้ความหมายของคำว่าวีดิทัศน์ หมายถึง วัสดุที่ทำการบันทึกหรือเก็บสัญญาณภาพ และสัญญาณเสียงไว้ในรูปแบบเส้นแรงแม่เหล็กที่ทำให้เกิดภาพเคลื่อนไหวบนจอเครื่องรับได้ เป็นภาพเคลื่อนไหวที่สวยงามเหมือนธรรมชาติทำให้ผู้เรียนสนใจมากขึ้น

โตมอน (สุรพงษ์ โลहितพิณฑุ. 2539: 19; อ้างอิงจาก Diamond. 1964: 280) ได้กล่าวว่าแถบบันทึกโทรทัศน์ (Video Tape) คือแถบแม่เหล็กที่สามารถบันทึกภาพและเสียงได้โดยผ่านกล้องโทรทัศน์หรือบันทึกโดยตรงจากเครื่องบันทึกและถ่ายทอดได้โดยใช้ระบบโทรทัศน์เช่นกัน

จากข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ว่า วีดิทัศน์ได้เข้ามามีบทบาทในรูปแบบการบันทึกภาพและเสียงสามารถนำมาเล่นกลับหรือถ่ายทอดออกมาได้ ซึ่งมีประโยชน์ต่องานเรื่องต่างๆ เป็นอย่างดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเรียน มีการนำมาใช้อย่างแพร่หลายเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น ผู้เรียนจะสนใจในบทเรียนมากขึ้น

ประเภทของเทปวีดิทัศน์

นับตั้งแต่เทปวีดิทัศน์เข้ามามีบทบาทในวงการสื่อ สถานบันการศึกษาต่างๆ ได้ให้ความสนใจและนำเทปวีดิทัศน์มาใช้มากขึ้น จึงนับว่าเทปวีดิทัศน์การสอนมีคุณค่าต่อการศึกษาอย่างยิ่ง

ชม ภูมินาค (2524: 50 - 51) ได้สรุปคุณค่าพิเศษของโทรทัศน์ที่มีต่อการศึกษาไว้หลายประการ ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือที่เข้าถึงคนหมู่มากได้พร้อมๆ กัน โดยสะดวกและประหยัด
2. เป็นการผสมผสานส่วนที่ดีที่สุดของวิทยุและโทรทัศน์เข้าไว้ด้วยกัน
3. เป็นเครื่องมือที่สามารถเอาชนะอุปสรรคของการเรียนรู้หลายประการ เพราะสามารถที่จะเสนอความคิดสำคัญ สร้างทัศนคติ ให้ข่าวสารสำคัญ โดยไม่จำเป็นต้องมีความสามารถทางภาษาสูง หรือต้องอยู่ ณ สถานการณ์นั้นๆ ด้วย
4. เป็นการขยายความสัมพันธ์ส่วนตัวของครูที่เก่ง หรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะให้ถึงผู้รับมากๆ
5. โทรทัศน์จะช่วยให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาการสังคมที่สำคัญ

6. มีความเป็นปัจจุบันทันด่วน ทำให้ผู้รับสนใจมากและยอมก่อให้เกิดการเรียนรู้สูง

7. โทษทัศน์สามารถนำเอาอุปกรณ์การศึกษาอื่นๆ เช่น ของจริง รูปภาพ ภาพยนตร์ และอื่นๆ เข้ามาใช้ร่วมด้วย ความสะดวกในการใช้อุปกรณ์การศึกษาหลายอย่างร่วมกันเช่นนี้ ผู้เรียนยอมเกิดการเรียนรู้ได้ดี ในบรรดาสื่อสารมวลชนที่มีบทบาทสำคัญในการศึกษาคือ วิทยุและโทรทัศน์ โทษทัศน์อยู่ในฐานะที่ดีมาก เพราะจะสามารถที่จะให้เห็นภาพได้ยินเสียง จึงสามารถที่จะให้ความรู้ได้ทุกรูปแบบ ตั้งแต่ความรู้ที่ง่าย ๆ ไปหาขบวนการที่ซับซ้อนได้ เป็นเครื่องมือที่สามารถจะสอนได้เทียบเท่าการสอนของครู (พินิต วัณณ. 2520: 11) นอกจากนี้ยังสามารถนำบทเรียนเก่ามาสอนซ้ำให้เด็กได้ชมใหม่โดยไม่ผิดเพี้ยนทุกเวลาที่ต้องการทุกรายการ (มนต์ชัย นินนานนท์. 2526: 301)

ประโยชน์และคุณค่าของรายการวิทยุทัศน์

เกตินี โชติกเสถียร (2523: 181) กล่าวว่า การนำเทปโทรทัศน์มาใช้ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ในวงการศึกษา ดังนี้

1. สามารถที่จะนำการสอนของครูซึ่งอาจเป็นการสอนหรือการสาธิตกลับมาฉายซ้ำให้นักเรียนดูได้หลายครั้ง
  2. สามารถบันทึกรายการสอนเพื่อนำกลับมาใช้กับชั้นเรียนหลายชั้น โดยไม่ต้องเตรียมการสอนใหม่ ทำให้ทันแรงผู้สอน
  3. การบันทึกการสอนไว้ในเทปบันทึกภาพสามารถที่จะเผยแพร่ หรือแลกเปลี่ยนรายการระหว่างสถาบันการศึกษาได้ทั้งในและนอกประเทศ
  4. การบันทึกภาพการสอนของครูในชั้นเรียนหรือกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียน แล้วนำมาเปิดทบทวนเพื่อวิเคราะห์และประเมินผล จะได้ปรับปรุงหรือเปรียบเทียบ อันจะนำมาซึ่งการสอนที่ดีขึ้น
- อัศวิน พรหมโสภา (2519: 292 - 293) ได้กล่าวถึงคุณค่าของการเรียนการสอนของโทรทัศน์ไว้ดังนี้

1. การสื่อความหมายโดยโทรทัศน์นั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพราะมีโอกาสได้ใช้สื่อทัศนวัสดุประกอบอย่างกว้างขวาง เช่น ภาพนิ่ง ภาพยนตร์ ของจริง ของตัวอย่างหรือการแสดงละครเป็นต้น
2. การสอนโดยโทรทัศน์สามารถเลือกวิธีการที่ดีที่สุดให้แก่ผู้เรียนได้
3. การสอนโดยโทรทัศน์ช่วยนำเอาโลกของความเป็นจริงมาสู่บ้านและห้องเรียนได้คือ ทำให้ผู้เรียนมองเห็นเป็นจริงขึ้นเช่น เราสามารถดูการถ่ายทอดสดการบินกลับมาถึงโลกของกระสวยอวกาศ
4. เราสามารถดูหรือฟังรายการโทรทัศน์ได้เอง และข่าวสารที่ได้จากโทรทัศน์ก็เป็นข่าวที่เชื่อถือได้
5. ทำให้เรื่องราวต่างๆ มีความเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้ผู้ดูได้เข้าใจเรื่องต่างๆ ได้ดีขึ้น

6. การสอนโดยใช้โทรทัศน์นั้นทำให้เราสามารถพัฒนาการสอนได้หลายอย่าง เช่น เราใช้กล้องโทรทัศน์จับภาพหรือขยายภาพให้เด่นชัด หรือใช้กล้องโทรทัศน์นำเทคนิคบางอย่างซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจดีกว่าการเรียนแบบปกติ

7. โทรทัศน์ช่วยประหยัดเวลาของครูและนักเรียนในการสอน แต่ครูสามารถบันทึกเทปโทรทัศน์เอาไว้ในการสอนหรือการสาธิตครั้งแรก แล้วสามารถนำไปเปิดในห้องเรียนอื่นๆ ดูได้อีก และนักเรียนก็เรียนเข้าใจง่ายขึ้นเพราะได้จัดขบวนการเรียนการสอนไว้อย่างดีแล้ว

8. โทรทัศน์ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนจากครูที่ชำนาญการสอน

9. โทรทัศน์ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษา

10. โทรทัศน์นั้นนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนตามที่กล่าวมาแล้ว ยังเป็นสิ่งที่ไม่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินอีกด้วย

11. ช่วยปรับปรุงทักษะในการฟัง ฝึกให้เป็นผู้มีสมาธิ รู้จักการทำงาน รู้จักวางแผน และมีความคิดอย่างมีเหตุผล

12. ช่วยส่งเสริมความเจริญงอกงามในอาชีพครู โดยเปิดโอกาสให้ครูทั้งหลายได้เรียนรู้วิธีการสอนจากครูที่มีความชำนาญ

วสันต์ อดิศักดิ์ (2526: 5 - 6) ได้กล่าวถึงจุดเด่นของโทรทัศน์ที่ให้คุณค่าในด้านการศึกษาและการเรียนการสอนไว้ว่า

1. สามารถเป็นสื่อกลางระหว่างผู้สอนและผู้เรียนในห้องบรรยายขนาดใหญ่ได้ดี ช่วยให้ผู้เรียนเห็นเหตุการณ์ต่างๆ ได้ชัดเจนขึ้น เช่น การทดลอง สาธิต นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เรียนได้เรียนเป็นจำนวนมาก โดยการเพิ่มมอนิเตอร์ให้มากขึ้น

2. สามารถนำเอาเทปโทรทัศน์ ภาพยนตร์ ภาพถ่าย สไลด์ ฯลฯ มาประกอบเป็นสื่อในรายการได้เป็นอย่างดี

3. สามารถนำเอาสื่อที่อยู่ไกลตัวผู้เรียนมา สูผู้เรียนได้ง่าย โดยอาจผ่านสื่อในข้อ 2 เช่น พุดถึงเหมืองแร่ก็อาจไปถ่ายเหมืองแร่มาให้ชม แทนที่จะบรรยายด้วยปากเปล่าเพียงอย่างเดียว

4. ขจัดอุปสรรคในเรื่องเวลาระยะทางออกไป เพราะการส่งโทรทัศน์เป็นสื่อในระบบที่เปิดไปได้ไกล ยิ่งระบบเทปโทรทัศน์แพร่หลายไปอย่างกว้างขวางขึ้น โดยผ่านเทปโทรทัศน์ด้วยการแทนส่งออกอากาศเพียงอย่างเดียว

5. ประหยัดค่าใช้จ่ายในแง่การศึกษาทางไกล

6. เทคนิคการสร้างภาพพิเศษจะช่วยให้การผลิตรายการ ส่งเสริมการเรียนรู้อให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

7. รายการโทรทัศน์เป็นสื่อในการสร้างความนิยมและทัศนคติได้เป็นอย่างดี เพราะภาพเสียง และการแสดงที่ออกมาย่อมเข้าถึงใจคนได้ง่ายกว่าสื่ออย่างอื่น

ฮิลเลียร์ด (Hilliard. 1978: 4 - 6) กล่าวถึงบทบาทของโทรทัศน์ว่ามีอิทธิพลต่อสังคมเป็นอย่างมาก เช่น เป็นสถาบันที่ให้การศึกษแก่สังคม เป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ ช่วยในการขยายตัวทางวัฒนธรรม เป็นโรงเรียนที่ไม่มีการจำกัดกีดกัน (School Without Wall) เป็นอุปสรรคที่เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนแก่โรงเรียนและในทางด้านธุรกิจและอุตสาหกรรม แล้วโทรทัศน์ยังมีส่วนในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ก่อให้เกิดการขยายตัวในการซื้อขายและบริการให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวมา เราน่าจะให้เห็นความสำคัญของโทรทัศน์ ซึ่งจะมีบทบาทอย่างสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาในอนาคต (Burke.1971: 56) โทรทัศน์เป็นสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพไม่ด้อยไปกว่าสื่อการสอนชนิดอื่น และสามารถที่จะให้ความรู้แก่ผู้เรียนได้ทุกรูปแบบตั้งแต่ความรู้ง่ายๆ ไปหาขบวนการที่ซับซ้อน นอกจากนี้โทรทัศน์ยังสามารถที่จะปรับปรุงเทคนิคและวิธีการเสนอใหม่ๆ ให้น่าสนใจยิ่งขึ้น จากคุณสมบัติดังกล่าวจึงน่าจะมีการพัฒนารายการโทรทัศน์เพื่อการเรียนการสอนให้แพร่หลายมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

ประเภทของรายการโทรทัศน์

นิพนธ์ สุขปรีดี (2528: 157 - 158) ได้กล่าวถึงประเภทของรายการโทรทัศน์ไว้ ดังนี้

1. รายการโทรทัศน์เพื่อการค้า (Commercial Television) เป็นรายการโทรทัศน์ที่มีจุดมุ่งหมายทางธุรกิจ การบันเทิง และการโฆษณาสินค้าเป็นส่วนใหญ่
2. รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษ (Educational Television) เป็นรายการโทรทัศน์ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความรู้ทั่วไปแก่ประชาชนในด้านต่างๆ เช่น ข่าวสาร ศิลปวัฒนธรรม สังคมวิทยา กฎหมาย อาชีพ โดยไม่จำกัดจำนวนผู้ชม และไม่คำนึงถึงอายุ เพศ วัย ระดับความรู้หรือเจาะจงเฉพาะกลุ่ม
3. รายการโทรทัศน์เพื่อการเรียนการสอน (Instructional Television) เป็นรายการโทรทัศน์ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการเรียนการสอนในห้องเรียนโดยตรงตามหลักสูตร ให้กับผู้ชมรายการเฉพาะกลุ่มหรือระดับใดระดับหนึ่งโดยเฉพาะ ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน มีทั้งระบบวงจรเปิดและวงจรปิด

โทรทัศน์วงจรเปิด (Open Circuit Television) เป็นการส่งภาพและเสียงจากสถานีส่งมายังเครื่องรับทางสายอากาศ ไม่ต้องใช้สายโยงระหว่างเครื่องส่งและเครื่องรับโทรทัศน์ที่อยู่ในรัศมีกำลังส่งที่สามารถรับได้ โดยปรับช่องเสาอากาศให้ตรงกับเครื่องส่ง

โทรทัศน์วงจรปิด (Closed Circuit Television) เป็นการส่งภาพและเสียงจากเครื่องส่งมายังเครื่องรับทางสาย มีช่องโดยตรง (Direct Channel) รับได้โดยเฉพาะในบางครั้งอาจไม่ใช้สาย แต่ใช้

ระบบคลื่นช่วงสั้นแทน (Microwave System) โทรทัศน์วงจรปิดใช้ได้ดีในมหาวิทยาลัยและโรงเรียนขนาดใหญ่

รูปแบบรายการโทรทัศน์

รูปแบบ (Format) หมายถึง วิธีการและลีลาการเสนอเนื้อหาสาระและสิ่งที่อยู่ในรายการโทรทัศน์จำแนกรูปแบบได้หลายวิธีตามประเภทของรายการโทรทัศน์ โดยเลือกเสนอรูปแบบที่ใช้กันมาก 12 รูปแบบ ได้แก่

1. รูปแบบพูดคนเดียว (Monologue) เป็นรายการที่ผู้ปรากฏตัวพูดคุยกับผู้ชมเพียงหนึ่งคน ส่วนมากจะมีภาพประกอบเพื่อมิให้เห็นหน้าผู้พูดอยู่ตลอดเวลา
2. รูปแบบสนทนา (Dialogue) เป็นรายการที่มีคนมาพูดคุยกันสองคน ทั้งสองคนมีผู้ถามและคู่สนทนาแสดงความคิดเห็นประเด็นที่น่าสนใจ ทั้งคู่แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสนทนาจะมีคน 2 – 3 คน ก็ได้
3. รูปแบบอภิปราย (Discussion) เป็นรายการที่ผู้ดำเนินการอภิปรายหนึ่งคนป้อนประเด็นคำถามให้ผู้ร่วมอภิปรายตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป แต่ไม่ควรเกิน 4 คน ผู้อภิปรายแต่ละคนจะแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อประเด็นต่างๆ
4. รูปแบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นรายการที่มีผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์คือ วิทยากรสนทนากัน โดยผู้ดำเนินการสัมภาษณ์จะสัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เล่าให้ฟัง
5. รูปแบบเกมหรือตอบปัญหา (Quiz Programmer) เป็นรายการที่จัดให้มีการแข่งขันระหว่างคนหรือกลุ่มของผู้ที่มาร่วมรายการด้วย การเล่นเกมหรือตอบปัญหา
6. รูปแบบสารคดี (Documentary Programmer) เป็นรายการที่เสนอเนื้อหาด้วยภาพและเสียงบรรยายตลอดรายการโดยไม่มีพิธีกร ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท
  - 6.1 สารคดีเต็มรูป เป็นการดำเนินเรื่องด้วยภาพเนื้อหาตลอดรายการ
  - 6.2 กึ่งสารคดีกึ่งพูดคนเดียว (Semi Documentary) เป็นรายการที่มีผู้ดำเนินรายการทำหน้าที่เดินเรื่องพูดคุยกับผู้ชมและให้เสียงบรรยายตลอดรายการ นอกนั้นเป็นภาพแสดงเรื่องราวหรือกระบวนการตามธรรมชาติ
7. รูปแบบละคร (Drama) เป็นรายการที่เสนอเรื่องราวต่างๆ ด้วยการจำลองสถานการณ์เป็นละคร มีการกำหนดผู้แสดง จัดสร้างฉาก การแต่งตัวและแต่งหน้าให้สมจริงสมจังและใช้เทคนิคการละคร เพื่อเสนอเรื่องราวให้เหมือนจริงมากที่สุด ในด้านการศึกษาละครโทรทัศน์อาจจำลองสถานการณ์ชีวิตของคนในสังคม เพื่อสนองความรู้ใจเชิงจิตวิทยา สังคมวิทยา การเมือง และการปกครอง

8. รูปแบบสารละคร (Docu - Drama) เป็นรายการที่ผสมผสานรูปแบบสารคดีเข้ากับรูปแบบละคร หรือการนำละครมาประกอบรายการที่เสนอเนื้อหาบางส่วน มีข้อเสนอเป็นละครทั้งรายการ เพื่อให้การศึกษาความรู้และแนวคิด

9. รูปแบบสาธิตและการทดลอง (Demonstration) เป็นรายการที่เสนอวิธีการทำอะไรสักอย่าง เพื่อให้ผู้ชมได้แนวทางที่จะนำไปใช้ทำจริง

10. รูปแบบเพลงและดนตรี (Song and Music) มี 3 ลักษณะ

10.1 มีดนตรีนำร้องมาแสดงสด

10.2 ให้นำร้องมาร้องควบคู่ไปกับเสียงดนตรีที่บันทึกมาแล้ว

10.3 ให้นำร้องและนักดนตรีมาแสดง แต่ใช้เสียงที่บันทึกมาแล้ว

11. รูปแบบการถ่ายทอดสด (Live Programmer) เป็นรายการที่ถ่ายทอดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในขณะนั้น

12. รูปแบบนิตยสาร (Magazine Programmer) เป็นรายการที่เสนอรายการหลายประเด็นหลายรส และหลายรูปแบบในรายการเดียวกัน (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคนอื่นๆ 2523: 131 - 136) ทั้งนี้โดยสรุปแล้วผู้กำหนดรูปแบบรายการที่แท้จริงควรเป็นกลุ่มเป้าหมายรายการโทรทัศน์การศึกษาสามารถระบุกลุ่มเป้าหมายได้ชัดเจนกว่าคือใคร มีสถานการณ์อย่างไรและมีวัตถุประสงค์ในการชมเพื่ออะไร การกำหนดรูปแบบรายการย่อมมีความยุ่งยากน้อยกว่ารายการทั่วไป (สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2530: 40) รูปแบบรายการที่น่าสนใจในการกำหนดเพื่อใช้ในการศึกษา คือ รูปแบบละคร เพราะลักษณะการให้การศึกษาอย่างละครเป็นการให้การศึกษาอย่างมีชีวิต การเรียนรู้ทางปัญญาผสมกับความบันเทิงจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีและอยู่ได้นาน (เกศินี ไวกิตเสถียร. 2523: 81)

การผลิตเทปวีดิทัศน์การสอน

ในการผลิตเทปวีดิทัศน์การสอนให้มีคุณภาพนั้น จะต้องมีขั้นตอนในการผลิตที่ดี พินิต วัฒนโธ (2520: 19 – 20) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรจะมีการวางแผนและมีขั้นตอนการผลิตดังต่อไปนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของบทเรียนให้ชัด

2. กำหนดเนื้อหาให้ครอบคลุมและตอบสนองจุดมุ่งหมาย

3. วิเคราะห์ผู้เรียนเกี่ยวกับวัย ความสามารถ ความรู้พิเศษ ความสนใจพื้นฐานทางวัฒนธรรมและอื่นๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการผลิตบทเรียนที่เหมาะสม

4. การเลือกครูต้องเลือกอย่างพิถีพิถัน โดยปกติจะเลือกครูที่สอนเก่ง แต่ต้องระวังเพราะครูที่สอนเก่งนั้น บางครั้งอาจสอนได้ไม่ดีเท่าการสอนหน้าห้อง นอกจากนั้นบุคลิกลักษณะของครูต้องเหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาที่สอนด้วย การคัดเลือกครูที่จะสอนบทเรียนทางเทปวีดิทัศน์จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง

ขั้นตอนการผลิตรายการเทปวีดิทัศน์

เพื่อให้การดำเนินงานในการผลิตรายการเทปวีดิทัศน์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีปัญหาน้อย จะต้องดำเนินงานตามขั้นตอนดังต่อไปนี้คือ

1. การวางแผน กำหนดจุดประสงค์และกลุ่มเป้าหมายของผู้ชม
  2. รวบรวมข้อมูล จะต้องรวบรวมเอกสารข้อมูลหลายๆ ด้าน ซึ่งมีขอบข่ายกว้างขวางและเจาะลึกซึ่งมีคุณภาพและประสิทธิภาพ
  3. คัดเลือกเอกสาร ในระดับนี้การผลิตรายการจะต้องเลือกเอกสารที่เกี่ยวข้องและตรงจุดประสงค์ที่ทำ
  4. การเขียนบท เตรียมเนื้อเรื่องที่จะนำไปเขียนบทถ่ายทำเทปวีดิทัศน์แต่เนิ่นๆ
  5. เตรียมการบันทึกเทปวีดิทัศน์ จัดทำตารางมอบหมายเจ้าหน้าที่ทำงานและห้องถ่ายทำโทรทัศน์
  6. งานด้านศิลปกรรม เตรียมการเขียนไตเติลชื่อเรื่อง การจัดฉาก
  7. การถ่ายทำเทปวีดิทัศน์ เตรียมการเกี่ยวกับกล้องถ่ายทำโทรทัศน์ อุปกรณ์ แสงสว่าง เครื่องบันทึกเทปวีดิทัศน์และเสียง
  8. การตัดต่อลำดับภาพ เตรียมอุปกรณ์เครื่องตัดต่อภาพ
  9. การบันทึกเสียง ดำเนินการบันทึกเสียงคำบรรยาย ดนตรีประกอบ และเสียงอื่นๆ
  10. ตรวจสอบรายการ เตรียมอุปกรณ์เครื่องบันทึกเทปวีดิทัศน์ เครื่องรับโทรทัศน์เพื่อเปิดดูรายการที่ถ่ายทำและตัดต่อเสร็จแล้ว เพื่อปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่อง
  11. เสนอรายการ นำเทปวีดิทัศน์ที่เสร็จสมบูรณ์แล้วมาเปิดให้ผู้ชมดู
  12. ประเมินผล ทำแบบสอบถามให้ผู้ชมประเมินผลและวิจารณ์
- ตามที่กล่าวมาโดยย่อทั้ง 12 ข้อนี้ เป็นหลักกว้างๆ ในการวางแผนการผลิตรายการเทปวีดิทัศน์ ในทางปฏิบัติจะต้องศึกษารายละเอียดแต่ละหัวข้ออย่างลึกซึ้ง

วิธีการเขียนบทถ่ายทำเทปวีดิทัศน์

การเขียนบทถ่ายทำเทปวีดิทัศน์ เป็นการเขียนชี้แจงขั้นตอนการผลิตเทปวีดิทัศน์ในรายละเอียดทั้งส่วนภาพ (Video) และเสียง (Audio) ซึ่งขั้นนี้เป็นขั้นที่ต้องใช้การสร้างจินตนาการและประสบการณ์ของผู้เขียนบทเป็นอย่างมาก ชิน คล้ายปาน (2528: 31) ได้เสนอขั้นตอนในการเขียนบทถ่ายทำเทปวีดิทัศน์ไว้ดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลและทรัพยากรที่จะนำมาทำรายการ
2. คัดเลือกเนื้อหาให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของรายการ

3. กำหนดรายละเอียดในบทเทปวีดิทัศน์ตามความสามารถของอุปกรณ์ที่มีอยู่รวมทั้งงบประมาณและเจ้าหน้าที่ที่จะทำการถ่ายทำ
4. ผู้เขียนบทจะต้องเดาความรู้สึกว่าผู้ชมต้องการอะไร และจะต้องสนองตอบอย่างไร
5. ความต่อเนื่องของเนื้อหาเป็นสิ่งจำเป็นที่ทำให้ผู้ชมคอยติดตามรายการ
6. ภาพและคำบรรยายจะต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน
7. ข้อความที่ใช้เขียนบทถ่ายทำเทปวีดิทัศน์จะต้องใช้ประโยคง่าย ๆ สั้นๆ แต่สื่อความหมายได้ดีและเขียนให้อ่านง่าย
8. แทรกข้อคิดเห็น เพื่อให้ผู้ชมมีส่วนร่วม
9. บทเทปวีดิทัศน์จะต้องดึงดูดความสนใจและชวนใจให้ผู้ชมติดตามรายการ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวกับโทรทัศน์

งานวิจัยในประเทศ

พิลาศ เกื้อมี (2519: 23) ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางช่างที่อาศัยทักษะของนักเรียนช่างไฟฟ้าที่เรียนจากครูสาธิตกับการสอนสาธิตโดยการใช้เทปโทรทัศน์ การทดลองครั้งนี้ทดลองกับวิชาช่างที่อาศัยทักษะโดยจำกัดอยู่ในวิชาช่างไฟฟ้าเท่านั้น กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนฝึกหัดครู ป.กศ. สูง อุตสาหกรรม วิทยาลัยครูพระนคร ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2518 จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ทำการสอนสาธิตโดยใช้เทปโทรทัศน์ผลปรากฏว่า การฝึกทักษะทางช่างโดยการสอนด้วยการสาธิตจากเทปโทรทัศน์ ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางช่างสูงกว่าการสาธิตโดยครู

พร เจริญสุข (2527: 66 - 67) ได้ศึกษาวิจัยความคิดเห็นของกลุ่มผู้ผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอ และเทคนิคในการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งศึกษากลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักวิชาการด้านเนื้อหา นักเทคโนโลยีการศึกษา และช่างเทคนิค จำนวน 155 คน ในส่วนที่เกี่ยวกับการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ต่างๆ ควรเลือกรูปแบบรายการดังนี้ ถ้าวัตถุประสงค์เพื่อที่จะขยายความในประเด็นที่ยากต่อความเข้าใจรูปแบบที่เหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ รายการสารละคร และเพื่อให้เกิดความจำ ได้แก่ รายการสารละครและรายการสารคดี

หนูม้วน ร่มแก้ว (2528: 64) ได้ทำการวิจัยเพื่อผลิตและหาประสิทธิภาพของรายการโทรทัศน์จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการทดลองพบว่า รายการโทรทัศน์ที่ผลิตขึ้นมาให้ผลการเรียนรู้สูงกว่าการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุประณีต ยศกลาง (2528: 27) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างและทดลองใช้เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด สำหรับฝึกอบรมกลุ่มเยาวชนนอกโรงเรียนในจังหวัดร้อยเอ็ดพบว่า การฝึกอบรม

โดยวิธีการใช้เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด ช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีความคิดเห็นต่อการฝึกอบรมในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

วิภาวรรณ สุขสถิตย์ (2532: 40) ได้ทำการผลิตวีดิโอเทปการสอนสำหรับใช้ในการเรียนการสอน วิชาเครื่องแต่งกายชาย ตามหลักสูตรวิชาซีพระยะสั้น โรงเรียนสารพัดช่าง ผลปรากฏว่าวีดิโอเทปการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 นอกจากนี้ผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แสดงว่า วีดิโอเทปการสอนที่ผลิตขึ้นช่วยให้นักศึกษามีความรู้เพิ่มขึ้น และมีประสิทธิภาพเชื่อถือได้

สุธิรา แก้วมณี (2536: 56) ได้สรุปผลการศึกษาประสิทธิภาพของวีดิทัศน์การสอนวิชานาฏศิลป์ เรื่องรำวงมาตรฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ จำนวน 79 คน ไว้ว่า เทปวีดิทัศน์เป็นสื่อที่มีคุณค่า สามารถช่วยเร้าความสนใจในการเรียนของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังสามารถช่วยแก้ปัญหาทางการศึกษาได้อีกด้วย

งานวิจัยในต่างประเทศ

โคนิคและฮิล (Koenig; & Hill. 1967: 12) ได้สรุปผลการวิจัยเปรียบเทียบผลการเรียนการสอน โดยใช้เทปโทรทัศน์จากการเรียนการสอนจากครูในห้องเรียนว่า การวิจัยส่วนมากพบว่า การเรียนการสอนโดยใช้โทรทัศน์มีผลดีว่าการเรียนการสอนโดยใช้ครูในห้องเรียน และได้แสดงความคิดเห็นไว้ตอนท้ายว่า อาจเป็นเพราะการสอนโดยโทรทัศน์มีการเตรียมตัวที่ดีกว่า

เบอร์ก (Burke. 1971: 11) ได้ทำการทดลองและสังเกตการณ์การเรียนการสอนโดยใช้โทรทัศน์พบว่า คุณภาพการเรียนการสอนโดยใช้โทรทัศน์ดีกว่าการเรียนการสอนโดยใช้ครูในห้องเรียน เพราะมีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่มีคุณภาพที่ดีกว่าครูในห้องเรียน

มิลเลอร์ (Miller. 1984: 2659-A) แห่งมหาวิทยาลัยหลุยเซียน่าทำการทดลองวีดิโอชุด “นาทีปลอดภัย” เกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือและเครื่องจักรพบว่า ลูกจ้างที่ได้ดูรายการวีดิโอ “นาทีปลอดภัย” จะมีความปลอดภัยในการทำงานมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ดูวีดิโอ

กุสตาฟส์สัน (Gustavsson. 1982: 59 - 62) ได้ทดลองใช้โทรทัศน์สอนในโรงเรียนอาชีวศึกษาในประเทศสวีเดน (Sodertalje Vocational School) ผลของการทดลองปรากฏดังนี้

1. โทรทัศน์เป็นนิมิตใหม่ที่จะใช้เป็นสื่อได้อย่างดีในการให้ความรู้
2. นักเรียนสนใจและประหยัดเวลาในการสอน เพิ่มเปอร์เซ็นต์ในการรับรู้แก่นักเรียน 25 – 30 เปอร์เซ็นต์
3. สามารถแสดงเทคนิคต่างๆ ได้อย่างชัดเจน
4. ประสิทธิภาพการสอนของครูเพิ่มขึ้น

ไลเนสส์ (Lyness. 1985: 113) เสนอในงาน The Annual Convention of Association for Education Communication and Technology เมื่อวันที่ 20 มกราคม 1985 กล่าวถึงผลกระทบของการใช้วิดีโอสอนทฤษฎีและฝึกอบรมทักษะเกี่ยวกับการแก้ไขหัวใจกลุ่มหนึ่งเรียนโดยใช้วิดีโอ อีกกลุ่มหนึ่งเรียนโดยไม่ใช้วิดีโอ และมีการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า ทั้ง 2 กลุ่ม ไม่แตกต่างกัน จึงสามารถนำวิดีโอมาใช้สอนให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องระบบทางเดินหายใจ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวพบว่า เทปวีดิทัศน์เป็นสื่อที่ให้ประโยชน์ได้หลายรูปแบบตั้งแต่ความรู้ที่ง่ายไปจนถึงขบวนการที่ซับซ้อน ไม่ว่าจะเป็นการเรียนแบบเอกัตบุคคล แบบกลุ่ม และสามารถเข้าถึงคนหมู่มากได้พร้อมๆ กัน เสนอสารต่างๆ เสนอความคิด ความรู้ ประสบการณ์ต่างๆ โดยที่ผู้ชมไม่จำเป็นต้องมีความสามารถทางภาษาอย่างสูง ครูที่มีความรู้ความสามารถมีประสบการณ์ มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านสอนลงในเทปวีดิทัศน์ เทปวีดิทัศน์จึงเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ดี มีคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับเป็นอุปกรณ์ทางการเรียนการสอน และช่วยการสอนของครูในบทบาทเรียนได้ ทั้งยังช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านได้เป็นอย่างดี

ดังนั้นในการสร้างและพัฒนารายการวีดิทัศน์โดยผ่านกระบวนการออกแบบและพัฒนาอย่างเป็นระบบ จึงน่าจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี ผู้วิจัยจึงเลือกพัฒนารายการวีดิทัศน์ประกอบการสอน เรื่อง การทำมาหากินให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการนำไปใช้สอน

3. เอกสารที่เกี่ยวกับการพัฒนารายการวีดิทัศน์

การออกแบบการสอนเป็นการนำความรู้ที่ได้จากการวิจัยและทฤษฎีมาใช้ เพื่อการวางแผนจัดการหรือออกแบบระบบและทรัพยากรในด้านการจัดการเรียนการสอน โดยอาศัยการคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. กระบวนการออกแบบการสอนต้องตั้งอยู่ในวีระบบและกำหนดวิธีปฏิบัติอย่างชัดเจน
2. กระบวนการออกแบบการสอนมีความเหมาะสมมากที่สุดกับการออกแบบการสอนระดับรายวิชา
3. การออกแบบการสอนเป็นการพัฒนาขั้นมูลฐานสำหรับผู้สอนและนักวางแผน
4. ในกระบวนการออกแบบการสอน จุดมุ่งหมายจะเป็นตัวกำหนดวิธีการหรือกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
5. กระบวนการออกแบบการสอนจะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นหากนำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติขั้นพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอนแบบเอกัตบุคคล
6. ทุกขั้นตอนของการออกแบบการสอน ควรจะสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้

7. แนวในการออกแบบการพัฒนาการสอนที่ดีที่สุดไม่ได้มีเพียงวิธีเดียว

หลักการออกแบบการสอน

หลักการทั่วไปในการออกแบบการสอนมีดังนี้

1. การเตรียมผู้เรียนเพื่อให้เกิดความพร้อม
2. การชี้แนะเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ
3. การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม
4. การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน
5. การให้ผู้เรียนได้กระทำซ้ำหรือฝึกหัด

การออกแบบการสอนเชิงระบบตามระบบของดิกและแคลลี่ (Dick; & Carrey.

1989: 5)

1. การกำหนดเป้าหมายของการสอน (Instructional Goal) ในการสอนแต่ละครั้งหรือในแต่ละหน่วยการเรียนจะต้องกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนหลังจากเรียนแล้วว่า ควรมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ปฏิบัติหรือมีเจตคติอย่างไร
2. วิเคราะห์การสอน (Instructional Analysis) เป็นการกำหนดโครงร่างของเนื้อหาที่จะเรียนว่า ประกอบด้วยหัวข้อย่อยหรือทักษะย่อยๆ อะไรบ้างจัดเรียงลำดับให้เป็นไปตามลำดับขั้นการเรียนรู้
3. กำหนดพฤติกรรมก่อนเรียนและลักษณะของผู้เรียน (Entry Behavior) ในเนื้อหาบางเรื่องที่เป็นทักษะเฉพาะ การที่ผู้เรียนจะผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ไปโดยสะดวกจะต้องมีคุณสมบัติหรือความรู้เดิมอย่างไรมาก่อน
4. การเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Performance Objective) เป็นการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุว่าผู้เรียนจะต้องรู้อะไร อย่างไร ทำอะไร ได้เท่าไรและมีเจตคติต่อสิ่งต่างๆ ใดๆ มีความชัดเจนและวัดได้
5. การสร้างแบบทดสอบอิงเกณฑ์ (Criterion Reference Tests) เมื่อเรากำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมได้แล้ว เราก็จะสร้างแบบทดสอบอิงเกณฑ์ขึ้นใช้วัดนักเรียนได้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้
6. สร้างยุทธศาสตร์การสอน (Instructional Strategies) คือการกำหนดกิจกรรมการสอนให้เป็นไปตามลำดับขั้นที่วิเคราะห์ไว้ในขั้นวิเคราะห์การสอน โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนด
7. สร้างวัสดุประกอบการสอน (Instructional Materials) เมื่อกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้แล้วในกิจกรรมจะต้องใช้วัสดุอุปกรณ์อะไรบ้างก็ดำเนินการจัดหา

8. ทดสอบเพื่อปรับปรุง (Formative Evaluation) จัดสร้างองค์ประกอบต่างๆ ของระบบการสอนครบแล้ว ทดลองนำไปใช้กับนักเรียนเป็นรายบุคคล รายกลุ่มเล็ก และกลุ่มใหญ่ เพื่อนำข้อผิดพลาดบกพร่องมาปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

9. การประเมินเพื่อหาประสิทธิภาพ (Summative Evaluation) เมื่อมีการนำไปใช้ผู้ออกแบบระบบการสอนก็ต้องเก็บข้อมูลจากการนำไปใช้เพื่อทราบประสิทธิภาพต่อไป และมีการปรับปรุงตลอดเวลา

ดังนั้นในการสร้างและพัฒนารายการวีดิทัศน์ประกอบการสอนให้มีประสิทธิภาพจะต้องผ่านกระบวนการออกแบบและพัฒนาอย่างเป็นระบบเสียก่อน จึงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามจุดประสงค์

4. เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2544

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

การใช้หลักสูตร เพื่อให้โรงเรียนและสถานศึกษาได้นำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการจึงปรับปรุงแนวการใช้หลักสูตรให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

หลักการของหลักสูตร

1. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง
2. เป็นการศึกษาทั่วไปเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบสัมมาชีพหรือการศึกษาต่อ
3. เป็นการศึกษาที่สนองความต้องการของท้องถิ่นและชาติ

จุดหมายของหลักสูตร

การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตและการศึกษาให้สามารถเลือกแนวทางที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะเป็นพลเมืองดี ตามระบอบการปกครองประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะเลือกและตัดสินใจประกอบสัมมาชีพ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีนิสัยในการปรับปรุงงาน ตนเองและสังคม เสริมสร้างอนามัยชุมชน และครองชีวิตโดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อสังคม ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ จะต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความรู้และทักษะในวิชา และทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่างๆ
2. สามารถปฏิบัติตนในการรักษาและเสริมสร้างสุขภาพอนามัยของตนเองและชุมชน
3. สามารถวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนและเลือกแนวทางแก้ปัญหาให้สอดคล้องกับข้อจำกัด

ต่างๆ

4. มีความภูมิใจในความเป็นไทย สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เต็มใจช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถของตน
5. มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างและปรับปรุงแนวทางปฏิบัติที่จะทำให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและชุมชน
6. มีทักษะที่ดีต่อสัมมาชีพทุกชนิด มีนิสัยรักการทำงาน และมีความสามารถในการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัดและความสนใจของตนเอง
7. มีทักษะพื้นฐานในการประกอบสัมมาชีพ มีความสามารถในการจัดการ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
8. เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในชุมชน สามารถเสนอแนวทางพัฒนาชุมชน ตลอดจนอนุรักษ์และเสริมสร้างสิ่งแวดล้อม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนของตน

แนวทางการดำเนินการ

เพื่อให้การจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ประสบความสำเร็จตามจุดหมายข้างต้น จึงกำหนดแนวดำเนินการไว้ดังนี้

1. จัดให้ผู้เรียนได้เลือกอย่างหลากหลาย เพื่อสำรวจความถนัดและความสนใจ
2. จัดประสบการณ์ต่างๆ ให้ผู้เรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเอง และสามารถแสวงหาแนวทางในการพัฒนาตนเอง
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักทางด้านวิชาการอย่างเต็มความสามารถ และได้มีโอกาสหาความรู้และทักษะจากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระ
4. จัดให้มีการศึกษา ติดตาม และแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
5. ในการจัดการเรียนการสอนให้ใช้วิธีผสมผสานการให้ความรู้กับการปฏิบัติจริง โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล และกระบวนการกลุ่ม
6. ให้ท้องถิ่นปรับรายละเอียดเนื้อหาของรายวิชาให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น
7. ในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ ให้สอดแทรกการเสริมค่านิยมและการพัฒนาจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ
8. ในการเสริมสร้างค่านิยมที่ระบุไว้ในจุดหมาย ต้องปลูกฝังค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน เช่น ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีวินัย รับผิดชอบ ฯลฯ ควบคู่ไปด้วย
9. ในการจัดการเรียนการสอนให้คำนึงถึงความต่อเนื่องกับหลักสูตรประถมศึกษาด้วย

การประเมินผลการเรียน

การประเมินผลการเรียน ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2544

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ในการจัดการศึกษาต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ไม่ว่าจะเป็นความสามารถ ความสนใจ ความพร้อมหรือความต้องการของบุคคล (เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. 2525: 3) ดังนั้นแนวคิดทางการจัดการศึกษาแผนใหม่จึงเน้นในเรื่องการจัดการศึกษา โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) เรียกการเรียนการสอนลักษณะนี้ว่า การจัดการเรียนการสอนรายบุคคลหรือการจัดการเรียนการสอนตามเอกัตภาพ (แบบเอกัตบุคคล) หรือการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Individualized Instruction) โดยยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยมุ่งจัดสภาพการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความสามารถ ความสนใจ และความพร้อม

ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

จากการศึกษาค้นคว้า มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไว้หลายแนวคิดดังนี้

เพ็ญสุข ภูตระกูล (2528: 17) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ว่า หมายถึงกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจัดขึ้นโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียน สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ ตลอดจนวิธีการบรรลุจุดประสงค์ด้วยตนเอง กิจกรรมที่จัดมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ จะเป็นเพียงผู้แนะนำ และจัดเตรียมอุปกรณ์ตลอดจนสถานที่ให้ศึกษาค้นคว้า การที่ผู้เรียนได้เรียนและทำงานที่ใจรัก ก่อให้เกิดแรงกระตุ้นในการเรียน ผู้เรียนจะค่อยๆ พัฒนาปรับปรุงแก้ไขตนเองสามารถศึกษาค้นคว้าและเรียนด้วยตนเอง

ปรียา สมพิช (2545: 30) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ว่า หมายถึงรูปแบบหนึ่งของการเรียน ที่ผู้เรียนสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ สามารถวางแผนและเลือกเรียนตามความต้องการ ความสามารถ ความสนใจของตนเอง ผู้เรียนสามารถควบคุมการเรียนของตนเอง และมีความเป็นอิสระในการเรียน โดยมีครู เพื่อน และผู้รู้ที่คอยเป็นผู้ช่วยเหลือและสนับสนุนตามความเหมาะสมและเท่าที่จำเป็น

กริฟฟิน (Griffin. 1983: 153) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ว่า หมายถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เฉพาะของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยมีเป้าหมายไปสู่การพัฒนาทักษะ

การเรียนรู้ของตนและความสามารถในการวางแผนปฏิบัติการ และประเมินผลการเรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้เป็นเฉพาะบุคคล

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง รูปแบบหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงหลักของความแตกต่างระหว่างบุคคล ความต้องการ ความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนเพื่อให้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจและมีความเป็นอิสระในการเรียน โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้เตรียมโครงการการเรียนให้ เป็นผู้หาสาเหตุที่เป็นอุปสรรคขัดขวางความก้าวหน้าของผู้เรียน พร้อมทั้งช่วยเหลือแนะนำให้ผู้เรียนสามารถเอาชนะอุปสรรคเหล่านั้นได้ ตามวิธีการและสื่อการเรียนที่เหมาะสมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนที่ตั้งไว้

ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

โนลส์ (Knowles, 1975: 15-17) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไว้ดังนี้

1. คนที่เรียนรู้ด้วยการริเริ่มของตนเองจะเรียนได้มากกว่า ดีกว่าคนที่เรียนเพียงผู้รับหรือรอให้ครูถ่ายทอดวิชาความรู้ให้เท่านั้น คนที่เรียนด้วยตนเองจะเรียนอย่างตั้งใจ มีจุดมุ่งหมายและมีแรงจูงใจสามารถใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ได้ดีกว่าและยาวนานกว่า บุคคลที่รอรับคำสอนแต่เพียงอย่างเดียว
2. การเรียนด้วยตนเองสอดคล้องกับพัฒนาการทางจิตวิทยา และกระบวนการทางธรรมชาติมากกว่า คือเมื่อตอนเป็นเด็กธรรมชาติที่ต้องพึ่งพิงผู้อื่น ต้องการผู้ปกครองปกป้องเลี้ยงดูและตัดสินใจแทนให้ เมื่อเติบโตขึ้นก็ค่อยๆ พัฒนาการตนเองไปสู่ความเป็นอิสระไม่ต้องพึ่งพิงครูผู้ปกครอง และผู้อื่นการพัฒนานำไปสู่ความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น
3. พัฒนาการใหม่ๆ ทางการศึกษา มีหลักสูตรใหม่ ห้องเรียนแบบเปิด ศูนย์บริการทางวิชาการ การศึกษาอย่างอิสระ โปรแกรมการเรียนที่จัดแก่บุคคลภายนอก มหาวิทยาลัยเปิด ฯลฯ รูปแบบการศึกษาเหล่านี้ล้วนผลักภาวะรับผิดชอบไปที่ผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยตนเอง
4. การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นความอยู่รอดของชีวิต ในฐานะที่เป็นบุคคลและเผ่าพันธุ์ มนุษย์เนื่องจากโลกปัจจุบันเป็นโลกใหม่ที่แปลกไปกว่าเดิม ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ เกิดขึ้นเสมอและข้อเท็จจริงเช่นนี้ เป็นเหตุผลไปสู่ความจำเป็นทางการศึกษาและการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเองจึงเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต

ประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2526: 188) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไว้หลายประการดังนี้

1. หลักสูตรหรือรายวิชาถูกจัดไว้อย่างเป็นระบบ

2. ระบบการวัดผลประกอบด้วยเครื่องวัดระดับความรู้ที่จะเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. เชื้อประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนอย่างกว้างขวางตามบุคลิกภาพของผู้เรียน

4. กระบวนการสอนเหมาะสมกับบุคลากรในหน่วยงาน

การเรียนการสอนแบบเรียนรู้ด้วยตนเอง ยังเกื้อหนุนสภาพการเรียนรู้ทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ผู้เรียนมีโอกาสร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจ

2. ผู้เรียนมีโอกาสรับข้อมูลย้อนกลับทันที

3. ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงตลอดเวลา

4. การเรียนการสอนเป็นไปตามขั้นตอนอย่างเหมาะสม

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า พอสรุปได้ว่า ในการสร้างและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย จำเป็นต้องศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยและพัฒนารายการวีดิทัศน์ ด้วยคุณสมบัติของวีดิทัศน์ มีจุดเด่นที่สามารถเพิ่มแรงจูงใจในการเรียน นำเสนอเนื้อหาด้วยสื่อหลายประเภท จุดเด่นนี้ผู้วิจัยเห็นว่าควรที่จะสร้างและพัฒนารายการวีดิทัศน์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศิลปะและวัฒนธรรม เรื่องการทำมาหากิน ขึ้นมาโดยทดลองใช้สอน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. ดำเนินการวิจัย
5. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี
2. กลุ่มตัวอย่างผู้ศึกษาผลการใช้ คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนวัดทองศาลางาม สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 70 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาคุณภาพของรายกายวิทัศน์แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี การศึกษาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) โดยแบ่งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเป็น 2 รอบ ดังนี้

รอบที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญเทคโนโลยีการศึกษา 3 ท่าน

รอบที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 5 ท่าน(มาจากรอบที่1 จำนวน 3 ท่านและเพิ่มอีก 2 ท่าน)

2. กลุ่มตัวอย่างผู้ศึกษาผลการใช้ คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนวัดทองศาลางาม สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รายการวิดีโอทัศน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องการทำมาหากิน
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. แบบประเมินคุณภาพรายการวิดีโอทัศนโดยมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ชุด คือ
  - 3.1 แบบประเมินคุณภาพรายการวิดีโอทัศนด้านเนื้อหา
  - 3.2 แบบประเมินคุณภาพรายการวิดีโอทัศนด้านเทคโนโลยี

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างรายการวิดีโอทัศน

- 1.1 ศึกษาหลักสูตรแผนจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องการทำมาหากิน สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ
- 1.2 กำหนดจุดประสงค์ตามสาระการเรียนรู้
- 1.3 จัดแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 เรื่อง คือ
  - เรื่องที่ 1 การกสิกรรมและการเลี้ยงสัตว์
  - เรื่องที่ 2 การอุตสาหกรรม การและการหัตถกรรมได้
  - เรื่องที่ 3 การค้าขายอาชีพบริการ
- 1.4 ศึกษาการสร้างรายการวิดีโอทัศน จากหนังสือ เอกสาร เนื้อหาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรายการวิดีโอทัศน
- 1.5 พัฒนารายการวิดีโอทัศน เรื่องการทำมาหากินโดยใช้โปรแกรม Premier – pro โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้
  - 1.5.1 ออกแบบเนื้อหาของวิดีโอทัศนแล้ววางแผนทางการนำเสนอ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาตรวจสอบความถูกต้องทางเนื้อหาและพิจารณาถึงความเป็นไปได้
  - 1.5.2 เขียน Script โดยครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการพร้อมกำหนดระยะเวลาที่ต้องการจะถ่ายทำ
  - 1.5.3 ได้ภาพที่ต้องการแล้วก็นำมาโหลดลงคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม Premier – pro และใช้การบันทึกเสียงและการบรรยายพร้อมเสียงดนตรีประกอบ
  - 1.5.4 นำภาพที่ต้องการตัดต่อภาพให้ตรงตามเนื้อหาโดยใช้คอมพิวเตอร์ (Non – Linear)

1.6 สร้างแบบฝึกหัดระหว่างเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ แบ่งเป็น 3 เรื่อง เรื่องละ 10 ข้อ ใช้วัดความสามารถด้านความรู้ ความเข้าใจโดยให้ครอบคลุมเนื้อหาเรื่องการทำมาหากินโดยให้อยู่บทเรียนแต่ละเรื่องตามความเหมาะสม

1.7 นำรายการวิดิทัศน์เรื่องการทำมาหากิน ที่ผลิตเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ศึกษานิพนธ์ตรวจสอบคุณภาพและแก้ไข

1.8 นำรายการวิดิทัศน์เรื่องการทำมาหากิน ที่ผลิตเสร็จแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน และด้านเทคโนโลยีการศึกษาจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพ

1.9 ทำการปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาศึกษานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ

1.10 นำรายการวิดิทัศน์ที่แก้ไขรอบที่ 1 แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 5 ท่าน ประเมินคุณภาพรอบที่ 2 และนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองและศึกษาการใช้

2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเอกสาร ตำราต่างๆ

2.2 วิเคราะห์เนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อเป็นแนวทางในการวัดผลสัมฤทธิ์

2.3 กำหนดจุดประสงค์ของการทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยวิดิทัศน์ เรื่อง การทำมาหากิน สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ว่าภายหลังการดูวิดิทัศน์ เรื่อง การทำมาหากิน ผู้เรียนเกิด ความเรียนรู้ตามเกณฑ์หรือไม่

2.4 กำหนดเนื้อหาที่จะใช้สร้างแบบทดสอบ

2.5 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก เรื่องละ 20 ข้อ รวมเป็น 60 ข้อโดยคัดเนื้อหาให้ครอบคลุมแต่ละตอน

2.6 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาตรวจสอบความถูกต้อง และ ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบและนำมาแก้ไข

2.7 จัดทำแบบทดสอบลงในวิดิทัศน์โดยข้อสอบที่สร้างขึ้นจะขึ้นให้ดูพร้อมมีเสียงอ่าน แต่ละข้อให้ฟังและจะเฉลยแบบทดสอบให้ทราบภายหลังจากทำแบบทดสอบเสร็จสิ้น

2.8 นำแบบทดสอบที่ได้ปรับปรุงและแก้ไขไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดทองศาลางามจำนวน 100 คนที่ไม่ใช่ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้เรียนบทเรียนดังกล่าว มาแล้ว

2.9 นำกระดาษคำตอบมาให้คะแนนโดยให้คะแนนถ้าตอบถูกให้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดให้ 0 คะแนน

2.10 นำข้อสอบมาวิเคราะห์หาค่าความยาก (p) ค่าจำแนก (r) ของแบบทดสอบ

2.11 คัดเลือกข้อสอบให้เหลือ 30 ข้อ เพื่อนำมาทดสอบหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยแบ่งออกมาเป็น 3 เรื่องๆ 10 ข้อ

2.12 นำแบบทดสอบและนำไปวิเคราะห์ทั้งฉบับของแบบทดสอบหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder – Richardson (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 208 - 219)

ตาราง 1 แสดงผลค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

ตอนที่	จำนวนข้อ	ความยากง่าย	อำนาจจำแนก	ความเชื่อมั่น
1	10	0.42 – 0.80	0.20 – 0.76	0.72
2	10	0.48 – 0.80	0.55 – 0.73	0.73
3	10	0.30 – 0.78	0.30 – 0.76	0.82
รวม	30	0.30 – 0.80	0.20 – 0.76	0.81

การสร้างแบบประเมินคุณภาพรายการวิดิทัศน์ของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบของรายการวิดิทัศน์ เรื่อง การทำมาหากินสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2 ชุด คือ

1. แบบประเมินคุณภาพของรายการวิดิทัศน์ เรื่องการทำมาหากิน ช่วงชั้นที่ 1 ด้านเนื้อหา
2. แบบประเมินคุณภาพของรายการวิดิทัศน์ เรื่องการทำมาหากิน ช่วงชั้นที่ 1 ด้านเทคโนโลยี

การศึกษา ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินคุณภาพรายการวิดิทัศน์มีขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ศึกษาสาระการเรียนรู้ให้มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้โดยให้ครอบคลุม ด้านเนื้อหา เพื่อสร้างแบบประเมินให้มีความสอดคล้อง

3.2 ศึกษาแบบประเมินที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

3.3 สร้างแบบประเมินให้มีความสอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการประเมิน จำนวน 2 ชุด ชุดที่ 1 ประเมินด้านเนื้อหา ชุดที่ 2 ประเมินด้าน เทคโนโลยีการศึกษาโดยใช้ลักษณะประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

โดยกำหนดค่าระดับการประเมินคุณภาพ ดังนี้

5	หมายถึง	คุณภาพดีมาก
4	หมายถึง	คุณภาพดี
3	หมายถึง	คุณภาพปานกลาง
2	หมายถึง	ต้องปรับปรุงแก้ไข
1	หมายถึง	ใช้ไม่ได้

3.4 นำแบบประเมินที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ตรวจสอบ เพื่อแก้ไขและปรับปรุง

3.5 นำแบบประเมินที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านเทคโนโลยีการศึกษา ประเมินคุณภาพของรายการวิดีโอ

3.6 นำผลประเมินและหาค่าเฉลี่ยเพื่อใช้เป็นเกณฑ์กำหนดคุณภาพของรายการวิดีโอ โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยจากผลการประเมินดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	คุณภาพดีมาก
3.51 – 4.50	หมายถึง	คุณภาพดี
2.51 – 3.50	หมายถึง	คุณภาพปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	ต้องปรับปรุงแก้ไข
1.00 – 1.50	หมายถึง	ใช้ไม่ได้

ผลประเมินคุณภาพต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ซึ่งถือว่ามีความคุณภาพตามเกณฑ์

การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

การหาคุณภาพของรายการวิดีโอ

1. นำวิดีโอ เรื่องการทำมาหากิน ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาจำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินคุณภาพรอบที่ 1
2. นำผลประเมินและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาแก้ไข
3. นำวิดีโอที่แก้ไขที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาจำนวน 5 ท่านเพื่อประเมินคุณภาพรอบที่ 2 และนำมาปรับปรุงแก้ไข จนได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด
4. สรุปผลการประเมินคุณภาพของรายการวิดีโอ

การศึกษาผลการใช้รายการวิดีโอ

1. ทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 ห้องเรียน โดยให้นักเรียนดูรายการวิดีโอ เป็นรายบุคคล เรื่อง การทำมาหากิน โดยผ่านเครื่องเล่นดีวีดี
2. ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างดูรายการวิดีโอโดยเริ่มจากเรื่องที่ 1 ในขณะดูให้ทำแบบฝึกหัด ระหว่างเรียนควบคู่ไปด้วยเมื่อเรียนจบเรื่องที่ 1 ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนและตามด้วยเรื่องที่ 2 และที่ 3 ตามลำดับ

3. นำผลคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนในแต่ละเรื่องมาวิเคราะห์ให้นักเรียนที่ผ่านในแต่ละเรื่องและหาค่าร้อยละของนักเรียนมาจำแนกตามระดับผลการเรียน

4. การวัดผลของการใช้วิธีทัศนียภาพให้นำผลคะแนนที่ผ่านเกณฑ์ในแต่ละตอนมาหาค่าวิเคราะห์หาค่าจำนวนนักเรียนที่ผ่านและหาค่าร้อยละ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเพื่อพัฒนารายการวิธีทัศนียภาพเรื่องการทำมาหากิน สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

1. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538: 137 - 143)
  - 1.1 ค่าร้อยละ
  - 1.2 ค่าเฉลี่ย
  - 1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของรายการวิธีทัศนียภาพได้แก่
  - 2.1 หาความยากง่าย และหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 27% ของ จุงเตห์ฟาน (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 208 - 219)
  - 2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder – Richardson (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531: 130 - 131)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนารายการวีดิทัศน์ และเพื่อศึกษาผลการใช้การพัฒนา รายการวีดิทัศน์ เรื่อง การทำมาหากิน สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลของการศึกษา ค้นคว้ามีดังนี้

รายการวีดิทัศน์ เรื่อง การทำมาหากิน

การพัฒนารายการวีดิทัศน์ เรื่องการทำมาหากิน เป็นเนื้อหาวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สร้างโดยใช้โปรแกรม Premier – pro ลักษณะการนำเสนอบทเรียนเป็นแบบสอนเนื้อหาในรูปแบบของสื่อผสมที่หลากหลาย ได้แก่ ตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียงประกอบ ผ่านคอมพิวเตอร์ไปสู่ผู้เรียน เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ระหว่างผู้เรียนกับบทเรียน ภายในแต่ละหน่วยประกอบด้วย คำแนะนำก่อนเรียน ผลการเรียนรู้ที่ คาดหวัง เนื้อหาบทเรียน แบบฝึกหัดระหว่างเรียนเพื่อใช้ในการทบทวนความรู้ของผู้เรียน และ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อใช้ในการประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน ในบทเรียนจะ ประกอบไปด้วย 3 เรื่อง ดังนี้

เรื่องที่ 1 การกสิกรรมและการเลี้ยงสัตว์

เรื่องที่ 2 การอุตสาหกรรม และการหัตถกรรม

เรื่องที่ 3 การค้าขายอาชีพบริการ

ผลการประเมินคุณภาพของบทเรียนการพัฒนารายการวีดิทัศน์

ผู้วิจัยได้สร้างบทเรียนการพัฒนารายการวีดิทัศน์เรื่อง การทำมาหากิน สำหรับนักเรียนช่วง ชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรียบร้อยแล้ว จึงนำบทเรียนวีดิทัศน์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านเนื้อหา และ ด้านสื่อ ประเมินคุณภาพของบทเรียน ผลการประเมินดังตารางดังนี้

ตาราง 2 ผลการประเมินคุณภาพรายการวิดิทัศน์โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา รอบที่ 1

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. ด้านเนื้อหา	4.86	0.16	ดีมาก
1.1 เนื้อหา มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์	5.00	0.00	ดีมาก
1.2 ความถูกต้องของเนื้อหา	5.00	0.00	ดีมาก
1.3 ลำดับขั้นในการนำเสนอเนื้อหา	5.00	0.00	ดีมาก
1.4 ปริมาณเนื้อหา	4.33	0.58	ดี
1.5 ความชัดเจนในการนำเสนอเนื้อหา	4.67	0.58	ดีมาก
1.6 ความเหมาะสมของเนื้อหา กับระดับของผู้เรียน	5.00	0.00	ดีมาก
1.7 ระยะเวลาในการนำเสนอเนื้อหา	5.00	0.00	ดีมาก
2. ด้านการประเมิน	5.00	0.00	ดีมาก
2.1 ความสอดคล้องของแบบฝึกหัดระหว่างเรียนกับจุดประสงค์	5.00	0.00	ดีมาก
2.2 ความสอดคล้องของแบบฝึกหัดระหว่างเรียนกับเนื้อหา	5.00	0.00	ดีมาก
2.3 ความสอดคล้องของแบบทดสอบหลังเรียนกับจุดประสงค์	5.00	0.00	ดีมาก
2.4 ความสอดคล้องของแบบทดสอบหลังเรียนกับเนื้อหา	5.00	0.00	ดีมาก
รวมเฉลี่ย	4.93	0.08	ดีมาก

จากตาราง 2 ผลการประเมินคุณภาพรายการวิดิทัศน์โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา พบว่าคุณภาพโดยรวมของบทเรียนรายการวิดิทัศน์อยู่ในระดับดีมาก โดยมีคุณภาพตามรายด้าน ดังนี้

ด้านเนื้อหา พบว่าคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยมีคุณภาพในเรื่องของเนื้อหา มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ ความถูกต้องของเนื้อหา ลำดับขั้นในการนำเสนอเนื้อหา ความชัดเจนในการนำเสนอเนื้อหา ความเหมาะสมของเนื้อหา กับระดับของผู้เรียน และระยะเวลาในการนำเสนอเนื้อหา มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ส่วนปริมาณเนื้อหา มีคุณภาพอยู่ในระดับดี

ด้านการประเมิน พบว่าคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยมีคุณภาพในเรื่องของความสอดคล้องของแบบฝึกหัดระหว่างเรียนกับจุดประสงค์ ความสอดคล้องของแบบฝึกหัดระหว่างเรียนกับเนื้อหา ความสอดคล้องของแบบทดสอบหลังเรียนกับจุดประสงค์ และความสอดคล้องของแบบทดสอบหลังเรียนกับเนื้อหา มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก

ตาราง 3 ผลการประเมินคุณภาพรายการวีดิทัศน์โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี รอบที่ 1

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. ภาพ เสียง และการใช้ภาษา	3.94	0.10	ดี
1.1 ความสอดคล้องตามเนื้อหาของภาพที่นำเสนอ	4.00	0.00	ดี
1.2 ความเหมาะสมของภาพในการสื่อความหมาย	4.00	0.00	ดี
1.3 ความเหมาะสมของการจัดลำดับภาพ	4.00	0.00	ดี
1.4 ความน่าสนใจของเสียงดนตรีที่ใช้ประกอบบทเรียน	4.00	0.00	ดี
1.5 ความชัดเจนของเสียงบรรยายประกอบบทเรียน	4.00	0.00	ดี
1.6 ความเหมาะสมของเสียงดนตรีที่ใช้ประกอบบทเรียน	3.67	0.58	ดี
2. ตัวอักษร และการเลือกใช้สี	4.00	0.00	ดี
2.1 ความชัดเจนของรูปแบบของอักษรที่ใช้นำเสนอ	4.00	0.00	ดี
2.2 ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษรในการนำเสนอ	4.00	0.00	ดี
2.3 ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีของตัวอักษร	4.00	0.00	ดี
2.4 ความชัดเจนของตัวอักษรบนพื้นหลังสีต่างๆ	4.00	0.00	ดี
2.5 ความเหมาะสมของสีของพื้นหลังของเนื้อหา	4.00	0.00	ดี
2.6 ความเหมาะสมจังหวะการปรากฏตัวอักษรเพื่อการนำเสนอ	4.00	0.00	ดี
3. การจัดบทเรียน	3.42	1.01	ปานกลาง
3.1 ความชัดเจนของคำอธิบายในการใช้บทเรียน	3.33	1.15	ปานกลาง
3.2 ความต่อเนื่องของการนำเสนอเนื้อหาในบทเรียน	3.67	0.58	ดี
3.3 ความเหมาะสมในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนควบคุม และโต้ตอบกับบทเรียน เช่น การใช้แป้นพิมพ์ เมาส์ และการหมุนวงเวลา	3.33	1.15	ปานกลาง
3.4 ความเหมาะสมของการออกแบบหน้าจอของบทเรียนโดยภาพรวม	3.33	1.15	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.79	0.14	ดี

จากตาราง 3 ผลการประเมินคุณภาพรายการวีดิทัศน์โดยผู้เชี่ยวชาญด้านด้านเทคโนโลยี พบว่าคุณภาพโดยรวมของรายการวีดิทัศน์อยู่ในระดับดีโดยมีคุณภาพรายด้านดังนี้

ด้านภาพ เสียง และการใช้ภาษา พบว่าคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี ในเรื่องของความสอดคล้องตามเนื้อหาของภาพที่นำเสนอ ความเหมาะสมของภาพในการสื่อความหมาย ความเหมาะสมของการจัดลำดับภาพ ความน่าสนใจของเสียงดนตรีประกอบบทเรียน ความชัดเจนของเสียงบรรยายประกอบบทเรียน และความเหมาะสมของเสียงดนตรีที่ใช้ประกอบบทเรียน มีคุณภาพอยู่ในระดับดี

ด้านตัวอักษร และการใช้สี พบว่าคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี ในเรื่องความชัดเจนของรูปแบบของอักษรที่ใช้นำเสนอ ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษรในการนำเสนอ ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีของตัวอักษร ความชัดเจนของตัวอักษรบนพื้นหลังสีต่างๆ ความเหมาะสมของสีของพื้นหลังของเนื้อหา และ ความเหมาะสมจังหวะการปรากฏตัวอักษรเพื่อการนำเสนอ มีคุณภาพอยู่ในระดับดี

ด้านการจัดบทเรียน พบว่าคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องความชัดเจนของคำอธิบายในการใช้บทเรียน ความเหมาะสมในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนควบคุม และได้ต่อกับบทเรียน เช่น การใช้แป้นพิมพ์ เมาส์ และการหน่วงเวลา และความเหมาะสมของการออกแบบหน้าจอของบทเรียนโดยภาพรวม มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความต่อเนื่องของการนำเสนอเนื้อหาในบทเรียน มีคุณภาพอยู่ในระดับดี

จากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาในรอบที่ 1 พบว่า การพัฒนารายการวิดีโอ เรื่องการทำมาหากิน สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีสิ่งที่จะต้องปรับปรุงดังนี้

1. ควรเพิ่มเมนูอธิบายการใช้งานบทเรียนร่วมกับเครื่องเล่นดีวีดี
2. การนำเสนอโดยมีการสรุปเนื้อหาเป็นระยะ
3. ควรเพิ่มเติมการเฉลยข้อสอบ
4. ควรมีการเพิ่มภาพวีดิทัศน์และภาพนิ่งให้มากกว่าขึ้น

ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขการพัฒนารายการวีดิทัศน์ เรื่องการทำมาหากิน สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และด้านเทคโนโลยี ดังนี้

1. เพิ่มเมนูอธิบายการใช้งานบทเรียนร่วมกับเครื่องเล่นดีวีดี
2. เพิ่มการนำเสนอให้มีการสรุปเนื้อหาเป็นระยะ
3. เพิ่มเพิ่มเติมการเฉลยข้อสอบ
4. เพิ่มภาพวีดิทัศน์และภาพนิ่งให้มากขึ้น

การหาคุณภาพจากการประเมินบทเรียนการพัฒนารายการวีดิทัศน์ โดยผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 2 ผลการประเมินดังตารางดังนี้

ตาราง 4 ผลการประเมินคุณภาพรายการวีดิทัศน์โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี รอบที่ 2

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. ภาพ เสียง และการใช้ภาษา	4.50	0.58	ดีมาก
1.1 ความสอดคล้องตามเนื้อหาของภาพที่นำเสนอ	4.33	0.58	ดี
1.2 ความเหมาะสมของภาพในการสื่อความหมาย	4.33	0.58	ดี
1.3 ความเหมาะสมของการจัดลำดับภาพ	4.33	0.58	ดี
1.4 ความน่าสนใจของเสียงดนตรีที่ใช้ประกอบบทเรียน	4.67	0.58	ดีมาก
1.5 ความชัดเจนของเสียงบรรยายประกอบบทเรียน	4.67	0.58	ดีมาก
1.6 ความเหมาะสมของเสียงดนตรีที่ใช้ประกอบบทเรียน	4.67	0.58	ดีมาก
2. ตัวอักษร และการเลือกใช้สี	4.67	0.58	ดีมาก
2.1 ความชัดเจนของรูปแบบของอักษรที่ใช้นำเสนอ	4.67	0.58	ดีมาก
2.2 ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษรในการนำเสนอ	4.67	0.58	ดีมาก
2.3 ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีของตัวอักษร	4.67	0.58	ดีมาก
2.4 ความชัดเจนของตัวอักษรบนพื้นหลังสีต่างๆ	4.67	0.58	ดีมาก
2.5 ความเหมาะสมของสีของพื้นหลังของเนื้อหา	4.67	0.58	ดีมาก
2.6 ความเหมาะสมจังหวะการปรากฏตัวอักษรเพื่อการนำเสนอ	4.67	0.58	ดีมาก
3. การจัดบทเรียน	4.42	0.58	ดี
3.1 ความชัดเจนของคำอธิบายในการใช้บทเรียน	4.33	0.58	ดี
3.2 ความต่อเนื่องของการนำเสนอเนื้อหาในบทเรียน	4.33	0.58	ดี
3.3 ความเหมาะสมในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนควบคุมและโต้ตอบกับบทเรียน เช่น การใช้แป้นพิมพ์ เมาส์ และการหมุนเวลา	4.33	0.58	ดี
3.4 ความเหมาะสมของการออกแบบหน้าจอของบทเรียน โดยภาพรวม	4.67	0.58	ดีมาก
รวมเฉลี่ย	4.53	0.58	ดีมาก

จากตาราง 4 ผลการประเมินคุณภาพบทเรียนรายการวีดิทัศน์โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี การศึกษา ในรอบที่ 2 พบว่าคุณภาพโดยรวมของบทเรียนรายการวีดิทัศน์อยู่ในระดับดีมาก โดยมีคุณภาพตามรายด้าน ดังนี้

ด้านภาพ เสียงและการใช้ภาษาพบว่าคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ในเรื่องความเหมาะสมของเสียงดนตรีที่ใช้ประกอบบทเรียน ความน่าสนใจของเสียงดนตรีประกอบบทเรียน และความชัดเจนของเสียงบรรยายประกอบบทเรียนมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ในเรื่องของความสอดคล้องตามเนื้อหาของภาพที่น่าเสนอ ความเหมาะสมของภาพในการสื่อความหมาย ความเหมาะสมของการจัดลำดับภาพ มีคุณภาพอยู่ในระดับดี

ด้านตัวอักษร และการใช้สี พบว่าคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ในเรื่องความชัดเจนของรูปแบบของอักษรที่น่าเสนอ ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษรในการนำเสนอ ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีของตัวอักษร ความชัดเจนของตัวอักษรบนพื้นหลังสีต่างๆ ความเหมาะสมของสีของพื้นหลังของเนื้อหา และความเหมาะสมที่จะการปรากฏตัวอักษรเพื่อการนำเสนออยู่ในระดับดีมาก

ด้านการจัดบทเรียน พบว่าคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี ในเรื่องความเหมาะสมในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนควบคุม และได้ตอบกับบทเรียน เช่น การใช้แป้นพิมพ์ เมาส์ และการหน่วงเวลา มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ความชัดเจนของคำอธิบายในการใช้บทเรียน ความเหมาะสมของการออกแบบหน้าจอของ ส่วนเรื่องความต่อเนื่องของการนำเสนอเนื้อหาในบทเรียนอยู่ในระดับดี

จากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาในรอบที่ 2 พบว่ารายการวิดีโอทัศน์เรื่องการทำมาหากิน สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีสิ่งที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมเป็นบางส่วน เนื่องจากผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขรายการวิดีโอทัศน์ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และด้านเทคโนโลยี ในรอบที่ 1 แล้ว ทำให้การตรวจประเมินรอบที่ 2 มีการปรับปรุงแก้ไขน้อยลง ดังนี้

1. การปรับคำแนะนำการใช้บทเรียน
2. ปรับหน้าแรกเมื่อเข้าสู่บทเรียน
3. ปรับเนื้อหาของแบบฝึกหัด

ผลการใช้บทเรียนรายการวิดีโอทัศน์

ผู้วิจัยนำบทเรียนการพัฒนารายการวิดีโอทัศน์ เรื่องการทำมาหากิน ที่พัฒนาและหาคุณภาพแล้ว โดยการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 รอบแล้ว ซึ่งมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำไปทดลองภาคสนามกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดทองศาลางาม จำนวน 30 คน เพื่อศึกษาผลการใช้บทเรียนรายการวิดีโอทัศน์

การศึกษาผลการใช้บทเรียนการพัฒนารายการวิดีโอทัศน์ เรื่อง การทำมาหากินสำหรับนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดทองศาลางาม จำนวน 30 คน ผลปรากฏตามตารางดังนี้

ตาราง 5 ผลการใช้บทเรียนรายการวิดีโอทัศน์เรื่อง การทำมาหากิน

เรื่องที่	จำนวน	ระดับผลการเรียน				
		0	1	2	3	4
1	จำนวนนักเรียน	-	-	2	7	21
	ร้อยละ	-	-	6.67	23.33	70.00
2	จำนวนนักเรียน	-	-	-	11	19
	ร้อยละ	-	-	-	36.67	63.33
3	จำนวนนักเรียน	1	1	2	11	15
	ร้อยละ	3.33	3.33	6.67	36.67	50.00
รวม ทั้ง 3 เรื่อง	จำนวนนักเรียน	-	-	3	12	15
	ร้อยละ	-	-	10.00	40.00	50.00

จากตาราง 5 ผลการใช้บทเรียนการพัฒนารายการวิดีโอทัศน์ เรื่องการทำมาหากินสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวนทั้งหมด 30 ข้อ ระดับผลการเรียนโดยรวม พบว่าผู้เรียนที่มีผลการเรียนในระดับ 2 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ส่วนผู้เรียนที่มีผลการเรียนในระดับ 3 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 และผู้เรียนที่มีผลการเรียนในระดับ 4 จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ดังแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดีมีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 และเมื่อพิจารณาผลการใช้บทเรียนในแต่ละเรื่อง โดยแบ่งออกเป็น 3 เรื่อง ผลปรากฏดังนี้

เรื่องที่ 1 การกสิกรรมและการเลี้ยงสัตว์ พบว่าผู้เรียนที่มีผลการเรียนในระดับ 2 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 ดังแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ผู้เรียนที่มีผลการเรียนในระดับ 3 จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 และผู้เรียนที่มีผลการเรียนในระดับ 4 จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 ดังแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดี

เรื่องที่ 2 การอุตสาหกรรมและการหัตถกรรม พบว่าผู้เรียนที่มีผลการเรียนในระดับ 3 จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 36.67 และผู้เรียนที่มีผลการเรียนในระดับ 4 จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 63.33 ดังแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดี

เรื่องที่ 3 การค้าขายอาชีพบริการ พบว่าผู้เรียนที่มีผลการเรียนในระดับ 0 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.33 ดังแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับควรปรับปรุง ส่วนผู้เรียนที่มีผลการเรียนในระดับ 1 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.33 และผู้เรียนที่มีผลการเรียนในระดับ 2 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 ดังแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ผู้เรียนที่มีผลการเรียนในระดับ 3 จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 36.67 และผู้เรียนที่มีผลการเรียนในระดับ 4 จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ดังแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดี

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารายการวีดิทัศน์ เรื่องการทำมาหากิน สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รายการวีดิทัศน์ เรื่องการทำมาหากิน สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้บทเรียนรายการวีดิทัศน์ เรื่องการทำมาหากิน สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีคุณภาพไว้ใช้ในการเรียนการสอน
2. เป็นแนวทางในการพัฒนารายการวีดิทัศน์ในสาขาวิชาอื่นๆต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาและกลุ่มผู้ใช้เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนวัดทองศาลางาม สำนักงานเขตภาษีเจริญ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ห้อง รวมทั้งสิ้น 59 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็นสองกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างแรก เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวนทั้งหมด 8 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 รอบ

รอบที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 3 คน

รอบที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 5 คน

กลุ่มตัวอย่างที่สอง เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนวัดทองศาลางาม สำนักงานเขตภาษีเจริญ จำนวน 1 ห้อง 30 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการพัฒนารายการวีดิทัศน์ เรื่องการทำมาหากิน สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย 3 เรื่อง

เรื่องที่ 1 การกสิกรรมและการเลี้ยงสัตว์

เรื่องที่ 2 การอุตสาหกรรมและการหัตถกรรม

เรื่องที่ 3 การค้าขายอาชีพบริการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. บทเรียนการพัฒนารายการวีดิทัศน์ เรื่องการทำมาหากิน
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. แบบประเมินคุณภาพการพัฒนารายการวีดิทัศน์

การดำเนินการวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนในการหาคุณภาพของรายการวีดิทัศน์ เรื่องการทำมาหากิน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ดำเนินการดังนี้

1. การพัฒนาและหาคุณภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์

1.1 นำบทเรียนรายการวีดิทัศน์ เรื่องการทำมาหากิน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างเสร็จแล้ว ให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องของรูปแบบ และความครบถ้วนของเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

1.2 นำบทเรียนรายการวีดิทัศน์ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพ 2 รอบ

รอบที่ 1 เป็นผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 1 แบ่งเป็น

ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 3

คน

รอบที่ 2 เป็นผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 2 แบ่งเป็น

ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 5 คน

1.3 ให้ผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 1 ประเมินคุณภาพของบทเรียน รายการวีดิทัศน์ เรื่องการทำมาหากิน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบประเมิน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะ

1.4 นำบทเรียนรายการวีดิทัศน์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 1 แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 2 ประเมินคุณภาพบทเรียน รายการวีดิทัศน์ เรื่องการทำมาหากิน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบประเมินแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 2 จนได้คุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด และเตรียมทดลองใช้ต่อไป

2. การศึกษาผลการใช้นักเรียนจากวีดิทัศน์

2.1 เป็นการทดลอง โดยนำบทเรียนวีดิทัศน์ที่ปรับปรุงแก้ไขจากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้งสองชุด ที่ผ่านตามเกณฑ์ ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไปนั้น ไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยทดลองแบบ 1:1 โดยผู้เรียน 1 คน ต่อคอมพิวเตอร์ 1 เครื่อง พร้อมทั้งทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จนครบทั้ง 3 เรื่อง

2.2 นำผลการประเมินคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไปวิเคราะห์ผล หาค่าร้อยละ จำแนกตามระดับผลการเรียน เพื่อมาสรุป และอภิปรายผลต่อไป

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนารายการวีดิทัศน์ เรื่องการทำมาหากิน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ได้บทเรียนพัฒนารายการวีดิทัศน์ เรื่องการทำมาหากิน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีเนื้อหาทั้งหมด 3 เรื่อง คือ เรื่องที่ 1 การกสิกรรมและการเลี้ยงสัตว์ เรื่องที่ 2 การอุตสาหกรรมและการหัตถกรรม เรื่องที่ 3 การค้าขาย อาชีพบริการได้ที่มีคุณภาพไว้ใช้ในการเรียนการสอน

1. คุณภาพของรายการวีดิทัศน์ เรื่องการทำมาหากิน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีดังนี้

1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา มีความเห็นว่ารายการวีดิทัศน์มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก

1.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษามีความเห็นว่ารายการวีดิทัศน์มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก

2. ผลการใช้นรายการวีดิทัศน์จากการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง พบว่าโดยรวมผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับดี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปานกลาง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้พัฒนารายการวีดิทัศน์ เรื่อง การทำมาหากิน สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีคุณภาพด้านเนื้อหาและด้านเทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับดี สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. บทเรียนรายการวีดิทัศน์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาและออกแบบบทเรียนวีดิทัศน์ มีคุณภาพอยู่ในระดับที่ดี โดยการศึกษาของค้ประกอบหลักในการสร้างสื่อมัลติมีเดีย รวมทั้งเทคนิควิธีการ ได้แก่ โปรแกรมที่ใช้ในการผลิต การออกแบบตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว การใช้สี กราฟิก เสียง เพื่อนำมาผสมผสานกันในการนำเสนอข้อมูลและสร้างบทเรียนเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน และต้องศึกษาหลักการทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทางด้านจิตวิทยา และการพัฒนารายการวีดิทัศน์ให้มีความน่าสนใจ มีแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ที่ดีขึ้น นอกจากนี้แล้วผู้วิจัยต้องวางแผนขั้นตอนในการดำเนินการและพัฒนาวีดิทัศน์อย่างเป็นระบบ โดยมีการตรวจสอบและประเมินเพื่อปรับปรุงแก้ไขทุกขั้นตอนตามคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และด้านเทคโนโลยีการศึกษา แล้วนำไปทดลองตามกระบวนการของการวิจัยและพัฒนา จึงทำให้รายการวีดิทัศน์อยู่ในระดับดีมากและเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. รายการวีดิทัศน์เป็นอีกทางเลือกสำหรับการเรียนการสอน เนื่องจากบทเรียนวีดิทัศน์เป็นสื่อประสมที่รวมทั้งภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิก เสียง ข้อความ ตัวอักษร ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ และสามารถดึงดูดความสนใจผู้เรียนให้อยากเรียนรู้ รวมทั้งสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ไม่ให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายได้ เมื่อผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนในระหว่างการทดลองพบว่าผู้เรียนมีความกระตือรือร้น และมีความตั้งใจเรียนได้เป็นอย่างดี โดยผู้เรียนสามารถเลือกที่จะเรียนรู้บทเรียนใดก่อนก็ได้ตามความสนใจ สามารถทบทวนเนื้อหาบทเรียนได้ตามความต้องการ การทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน

3. จากการศึกษาผลการใช้วีดิทัศน์จากการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง พบว่าโดยรวมผู้เรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดี ร้อยละ 90.00 อาจเป็นผลสืบเนื่องจากรายการวีดิทัศน์ที่สร้างขึ้นได้พัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยมีการดำเนินการเป็นไปตามลำดับขั้นตอน มีการจัดเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัยของผู้เรียน และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ผ่านการให้คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผ่านการประเมินคุณภาพของบทเรียนวีดิทัศน์โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี จำนวน 2 รอบ ในแต่ละรอบจะมีการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้รายการวีดิทัศน์มีคุณภาพ โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก และเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ในการออกแบบรายการวิดีโอทัศน์ ผู้สอนควรศึกษาหลักการการออกแบบ และมีการวางแผน ขั้นตอนกระบวนการผลิตให้เป็นระบบ เพื่อลดข้อผิดพลาดและระยะเวลาในการผลิต เพื่อให้เป็นไปอย่าง สะดวกรวดเร็ว และได้สื่อที่มีคุณภาพและคุ้มค่าต่อการผลิต
2. การออกแบบหน้าจอของบทเรียนวิดีโอทัศน์ ผู้เรียน ควรมี รูปแบบและการเข้าถึงเนื้อหาโดยไม่มี ข้อขัดข้อง เพื่อให้เกิดการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง
3. เนื่องจากรายการวิดีโอทัศน์ เป็นสื่อที่มีทั้งตัวอักษร ข้อความ ภาพเคลื่อนไหวเสียง ภาพนิ่ง ที่นำมาผสมผสานกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ในเรื่องของการออกแบบนั้น จำเป็นที่จะต้องมีการนำ หลักการทฤษฎีจิตวิทยา และหลักการทางศิลปะนำมาประยุกต์ใช้ในการช่วยออกแบบรายการวิดีโอทัศน์ ให้มี ความน่าสนใจยิ่งขึ้น
4. ผู้บริหารโรงเรียนหรือคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน ควรสนับสนุนการจัดทำรายการ วิดีทัศน์ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อได้มีการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มสาระการ เรียนรู้ ให้นักเรียนได้มีการเรียนรู้ได้อย่างทัดเทียมกันโดยไม่จำกัดเวลาเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการพัฒนารายการวิดีโอทัศน์ในรูปแบบอื่นๆ เช่น บทเรียนผ่านระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ต
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบสื่อในรูปแบบมัลติมีเดียกับสื่อรูปแบบอื่นๆ เช่น บทเรียนผ่าน ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต รายการวิดีโอทัศน์
3. ควรมีการพัฒนารายการวิดีโอทัศน์ในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ให้ ครอบคลุมหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ในระดับช่วงชั้นอื่นๆต่อไป
4. ควรมีการพัฒนารายการวิดีโอทัศน์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ อื่นๆ ต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2537). **คู่มือการใช้รายวิชาอาชีพของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)**. กรุงเทพฯ: ศูนย์สภานาครศึกษา.
- (2537). **สื่อการเรียนการสอนและฝึกอบรมจากสื่อพื้นฐานถึงดิจิทัล**. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- กัลยา จงุติรัตน์; และคนอื่นๆ. (2531). **การทำบัตรรายการไสตท์สนวัตกรรม**. กรุงเทพฯ: คณะทำงาน กลุ่มไสตท์สนศึกษา ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา.
- กัลยาณี จิรินันดรกุล. (2542). **ผลการเรียนรู้จากการเรียนด้วยบทเรียนวีดิทัศน์เรื่อง "การเข้าพบและการสาธิต" ของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สังกัดกรมอาชีวศึกษา**. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เกศินี โชติเสถียร. (2523). **การใช้เทคโนโลยีทางการสอนในห้องเรียน**. เอกสารประกอบการสอน เทคโนโลยี 320. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชม ภูมิภาค. (2524). **เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประสานมิตร.
- ชวาล แพรัตน์กุล. (2520). **เทคนิคการเขียนข้อสอบ**. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- ชิน คล้ายปาน. (2528). **เทคนิคการผลิตรายการเทปโทรทัศน์**. กรุงเทพฯ: คณะอนุกรรมการกลุ่มไสตท์สนศึกษา ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์; และคนอื่นๆ. (2523). **เอกสารการสอนวิชาเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: คณะอนุกรรมการกลุ่มไสตท์สนศึกษา ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2526). **การบริหารสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- นิพนธ์ สุขบริดี. (2528). **ไสตท์สนศึกษา**. กรุงเทพฯ: แพรวพิทยา.
- นิชา สีน้อย. (2536). **การใช้หลักสูตร วิชาชีพระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การมัธยมศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- บุญชู ใจชื้อกุล. (2526). **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาปัจจุบันพยาบาลของนักเรียนนายสิบเหล่าแพทย์ทหารบกที่เรียนจากการสาธิตด้วยเทปโทรทัศน์โดยวิธีทบทวนแบบต่างๆ**. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเที่ยง จ้อยเจริญ. (2534). **เทคนิคพื้นฐานการใช้และการบำรุงรักษา อุปกรณ์เทคโนโลยีทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

- ปรียา สมพีช. (2545). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่อง ทรัพย์สินในดิน วิชา วิทยาศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. (2532, เมษายน - พฤษภาคม). ทิศทางของการมัธยมศึกษาในอนาคต. **วารสาร การศึกษาแห่งชาติ**. 2(3): 33-34.
- พร เจริญสุข. (2527). **ความคิดเห็นของผู้ผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบ การนำเสนอและเทคนิคการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2531). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: สำนัก ทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- พิลาศ เกื้อมี. (2519). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางช่างโดยการสอนด้วยวิธีสาธิตธรรมดา และการสาธิตโดยใช้เทปโทรทัศน์**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พินิต วัฒนโณ. (2520). **การผลิตรายการโทรทัศน์**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เพ็ญสุข ภูตระกูล. (2528). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยให้เพื่อนช่วยสอนกับที่เรียนด้วยตนเอง**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ภูษิต อานมณี(2541). **การพัฒนารายการวิทยุทัศน์ เรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม สำหรับสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มนต์ชัย นินนานนท์. (2526). **อิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อเยาวชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช. (2530). **การผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์และภาพทัศน์**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.
- (2532). **เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิทยุโทรทัศน์หน่วยที่ 1-7**. นนทบุรี: สำนักงานเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.

- ยงยุทธ แฉล้มวงษ์. (2529). **การจ้างงานกับความอยู่รอดของชาชนบทในช่วงแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 6.**
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ยรรยง สุขเกษม. (2539). **การพัฒนารายการวีดิทัศน์การสอน เรื่องอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดกรุงเทพมหานคร.** ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม.
(เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2538). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ:
สุวีริยาสาสน์.
- วสันต์ อดิศักดิ์. (2526). **การผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา.** สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วารินทร์ รัตมีพรหม. (2532). **เอกสารการสอน ET512 หลักการและทฤษฎีการออกแบบสาร.**
กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิภาวรรณ สุขสถิตย์. (2532). **การผลิตวีดิโอเทปเรื่อง เครื่องแต่งกายชายสำหรับใช้สอน
นักศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น โรงเรียนสารพัดช่าง.** ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม.
(เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- สุนัน ปัทมะทิน. (2527). **ข้อดีข้อเสียของวีดิโอ. คาเมรา.** 1(4): 72-75.
- สำนักนโยบายและแผน. (2538). **คำแถลงนโยบายของนายกรัฐมนตรี.** กรุงเทพฯ: สำนักงาน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สมบุญรณ์ สงวนญาติ. (2534). **เทคโนโลยีทางการเรียนการสอน.** กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- สุรชัย สิกขาบัณฑิต. (2526). **รวมบทความเทคโนโลยีทางการศึกษา.** กรุงเทพฯ: ครูสภา
ลาดพร้าว.
- สุรพงษ์ โลहितพิณฑุ. (2539). **การใช้วีดิทัศน์แบบประหยัดสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจังหวัดนครปฐม.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่าย
เอกสาร.
- สุธิดา แก้วมณี. (2536). **การศึกษาประสิทธิภาพเทปวีดิทัศน์การสอนวิชานาฏศิลป์เรื่อง “ รำวง
มาตรฐาน ” ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.** ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สุประณีต ยศกลาง. (2528). **การสร้างและทดลองใช้เทปโทรทัศน์สื่อพื้นบ้านหมอลำเรื่องยาเสพติด สำหรับฝึกอบรมกลุ่มเยาวชนนอกโรงเรียนในจังหวัด**. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษา ผู้ใหญ่). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- หนูม้วน ร่มแก้ว. (2528). **รายการโทรทัศน์เรื่อง "กาวยางและฉนิกภาพด้วยกาวยาง"**. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อนัญญา ประสงค์พร. (2540). **การพัฒนารายการวิทยุทัศน์การสอน เรื่อง พืชและการผสมพันธุ์ ของพืชดอก**. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อมรา แสงจันทร์มณี. (2528, ตุลาคม). เทปโทรทัศน์กับการเรียนการสอนภาษา. **ภาษาปริทัศน์**. 6(1).
- อัศวิน พรหมไสภา. (2519). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำโดย การใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง ในวิชาเทคโนโลยีทางการสอน**. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อำนาจ ช่างเรียน. (2533, มกราคม). การวิจัยและพัฒนาการศึกษา. **วารสารการศึกษา**. 13(4): 24-28.
- Borg, Walter R. (1981). **Applying educational research: a practical guide for teachers**. New York: Longman.
- Brog , Walte R.; & Merigith D. Gall. (1989). **Education Research: Antroduction** . New York: Longman.
- Burke , Ricard C. (1971). **Instruction Television**. Bloomington: Indiana University Press.
- Dale, Edgar. (1956). **Audio Visual Methods in Teacher**. New York: Revisd Edition. Holt Rinehart and Winston , Dryden Press.
- Dick, Walter; & Lou Carey. (1989). **The systematic design of instruction**. New York: Longman.
- Griffin, Colin. (1998). **Curriculum Theory in Adult Life long Education**. London: Groom Helm.
- Gustavsson , Normen.(1982). **Construction Achievement Test**. 3rd ed. New York: Prentice Hall.

- Hilliard , Robert L. (1978). **Television Broadcasting: Anintroduction**. New York: Hasting
Wisconsin Press.
- Klein, George; & Jeffrey Hockey. (1972). **Television Teaching Techniques**. Briebana:
Watson Ferguson.
- Koenig, Allen E.; & Ruane B Hill. (1967). **The father Vision**. Wisconsin: The University of
Wisconsin Press.
- Knowles. (1975). **Self - Directed Learning: A Guide for Learner and Teacher**. New York:
Association Press.
- Lyness, Annl. (1985, September). in **Education Resources Information Center**. 9 (1): 113.
- Miller, Robert, Steven, (1984, March). The Effectiveness of Video Technology in Safty
Training at an Industrial Site in **Dissertation Adstracte Internationnal**. 44 (9):
2659 – A.
- Roe, Johns L.; & Edgar L. Morphet. (1969). **The economics and financing of education: a
systems approach**. 2nd ed. New York: Englewood Cliffs, Prentice-Hall.
- Romiszowski, A.J. (1973). **APLET Uear Book of Educational and Instructional
Teachnology**. Ld. By A.J. Romiszawski. London: Association for proamed
Learning and Educational Teachnology.
- Waiter,R.Borg; & D.gall. (1983). **Education Research: Anintroduction**. Fourth Edition.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบหลังเรียน

ตาราง 6 แสดงผลการค่าความยากง่าย (p) และการหาค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบหลังเรียน เรื่องการการทำมาหากิน แบบทดสอบของรายการวิดิทัศน์ทั้ง 3 เรื่อง มีค่าความเชื่อมั่น 0.81 โดยสามารถแสดงค่าความเชื่อมั่นในแต่ละเรื่องได้ ดังแสดงเรื่องที่ 1 การกสิกรรม

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.77	0.76
2	0.50	0.61
3	0.76	0.62
4	0.80	0.73
5	0.77	0.76
6	0.44	0.30
7	0.53	0.65
8	0.68	0.72
9	0.69	0.70
10	0.42	0.20

ค่าความยากง่าย 0.42 – 0.80

ค่าอำนาจจำแนก 0.20 – 0.76

ค่าความเชื่อมั่น 0.72

ตาราง 7 แสดงผลการค่าความยากง่าย (p) และการหาค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบหลังเรียน เรื่องการทำมาหากิน เรื่องที่ 2 การอุตสาหกรรมและการหัตถกรรม

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.80	0.73
2	0.48	0.55
3	0.64	0.76
4	0.71	0.68
5	0.68	0.72
6	0.54	0.55
7	0.78	0.75
8	0.59	0.73
9	0.71	0.68
10	0.74	0.64

ค่าความยากง่าย 0.48 – 0.80

ค่าอำนาจจำแนก 0.55 – 0.73

ค่าความเชื่อมั่น 0.73

ตาราง 8 แสดงผลการค่าความยากง่าย (p) และการหาค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบหลังเรียน เรื่องการทำมาหากิน เรื่องที่ 3 การค้าขายอาชีพบริการ

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.30	0.39
2	0.68	0.51
3	0.78	0.59
4	0.78	0.75
5	0.56	0.30
6	0.54	0.62
7	0.77	0.76
8	0.59	0.73
9	0.77	0.74
10	0.35	0.64

ค่าความยากง่าย 0.30 – 0.78

ค่าอำนาจจำแนก 0.30 – 0.76

ค่าความเชื่อมั่น 0.82

ภาคผนวก ข

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องที่ 1 การกลีกรรรมและการเลี้ยงสัตว์

1. ประเทศไทยมีสภาพภูมิประเทศเหมาะแก่การทำอาชีพใด

- ก. อุตสาหกรรม
- ข. การเพาะปลูก
- ค. คนรับจ้าง
- ง. ประมง

2. อาชีพหลักของคนไทยคืออาชีพใด

- ก. กสิกรรม
- ข. รับจ้าง
- ค. ประมง
- ง. ข้าราชการ

3. คนไทยบริโภคอะไรเป็นอาหารหลัก

- ก. แป้ง
- ข. ข้าว
- ค. ขนมปัง
- ง. ผัก

4. คำกล่าวได้เปรียบเทียบให้ชานา เปรียบเสมือนสิ่งใด

- ก. คนใช้แรงงาน
- ข. กระดูกสันหลังของชาติ
- ค. คนภาคอีสาน
- ง. คนปลูกข้าว

5. การทำนาดีเหมาะสำหรับพื้นที่ขนาดใด

- ก. พื้นที่แคบๆ
- ข. พื้นที่กว้างมากๆ
- ค. พื้นที่ไม่กว้างมาก
- ง. ถูกทุกข้อ

6. ข้าวเป็นพืชที่ชอบเจริญเติบโตในดินชนิดใด

- ก. ดินเหนียวมีน้ำขัง
- ข. ดินร่วน
- ค. ดินเป็นทราย
- ง. ไม่มีข้อใดถูกต้อง

7. ลักษณะอากาศที่เหมาะสมสำหรับการทำนาคือ ลักษณะอากาศแบบใด

- ก. ร้อนชื้น
- ข. แห้งแล้ง
- ค. หนาว
- ง. ร้อนชื้น มีฝนตกชุกในฤดูฝน

8. การทำนานอกฤดูกาล เรียกว่า การทำงานแบบใด

- ก. การทำนาหว่าน
- ข. การทำนาดำ
- ค. การทำนาปรัง
- ง. ถูกทุกข้อ

9. ฤดูเก็บเกี่ยวเป็นฤดูใด

- ก. ฤดูฝน
- ข. ฤดูร้อน
- ค. ฤดูหนาว
- ง. ฤดูร้อน

10. เครื่องมือสำหรับเกี่ยวข้าวเรียกว่าอะไร

- ก. มีด
- ข. ดาบ
- ค. พร้า
- ง. เคียว

เรื่องที่ 2 การอุตสาหกรรมและการหัตถกรรม

1. ประชากรในภาคใดของประเทศไทยที่ประกอบอาชีพประมงเป็นส่วนใหญ่

- ก. ภาคใต้
- ข. ภาคเหนือ
- ค. ภาคอีสาน
- ง. ถูกทุกข้อ

2. ข้อใดคือการประมงน้ำเค็ม

- ก. การจับสัตว์น้ำในทะเล
- ข. การจับสัตว์น้ำในคลอง
- ค. การจับสัตว์น้ำในบึง
- ง. การจับสัตว์น้ำในหนองน้ำ

3. ข้อใดคืองานหัตถกรรม

- ก. การสานกระบุง
- ข. การสานตระกร้า
- ค. การสานกระจาด
- ง. ถูกทุกข้อ

4. ข้อใดไม่ใช่ชิ้นงานหัตถกรรม

- ก. ตะกร้า
- ข. ทอผ้า
- ค. รูปแกะสลัก
- ง. อาหารบรรจุกระป๋อง

5. ข้อใดต่อไปนี้ไม่จัดอยู่ในประเภทเดียวกัน

- ก. โรงงานทอผ้า
- ข. ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้าน
- ค. โรงงานปูนซีเมนต์
- ง. โรงงานผลิตผลไม้กระป๋อง

6. ข้อใดต่อไปนี้มีมีความสำคัญที่สุดสำหรับอุตสาหกรรม

- ก. ที่ดิน
- ข. เงินทุน
- ค. แรงงาน
- ง. สิ่งอำนวยความสะดวก

7. ประชากรในภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงใหญ่ประกอบอาชีพอะไร

- ก. ประมง
- ข. หัตถกรรม
- ค. ค้าขาย
- ง. เกษตรกรรม

8. อาชีพฝีมือพื้นบ้านของไทย คือข้อใด

- ก. การสานกระบุง
- ข. หาของป่า
- ค. เย็บปักถักร้อย
- ง. ถูกทุกข้อ

9. การค้าขายอัญมณี เป็นที่นิยมของคนภาคใด

- ก. ภาคเหนือ
- ข. ภาคใต้
- ค. ภาคตะวันออกเฉียง
- ง. ภาคกลาง

10. ข้อใดกล่าวถูกต้อง

- ก. ไม่จับสัตว์น้ำในฤดูวางไข่
- ข. ใช้จวนตาที่มีขนาดเล็กจับสัตว์น้ำในฤดูวางไข่
- ค. จับสัตว์น้ำโดยใช้ไฟฟ้า
- ง. ถูกทุกข้อ

เรื่องที่ 3 การค้าขายอาชีพบริการ

1. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์ของสหกรณ์
  - ก. แก้ปัญหาความเดือดร้อน
  - ข. แก้ปัญหาราคาผลผลิต
  - ค. สร้างปัญหาความเดือดร้อน
  - ง. พ่อค้าคนกลางไม่สามารถกดราคาสินค้าได้

2. รูปแบบของสหกรณ์มีลักษณะอย่างไร
  - ก. เป็นการรวมกลุ่มแบบหนึ่ง
  - ข. เป็นงานที่บุคคลเดียวกระทำ
  - ค. เป็นงานเดี่ยว
  - ง. ถูกทุกข้อ

3. ข้อใดเป็นประเภทของสหกรณ์
  - ก. สหกรณ์การเกษตร
  - ข. สหกรณ์ประมง
  - ค. สหกรณ์การค้า
  - ง. ถูกทุกข้อ

4. การจัดตั้งสหกรณ์จะต้องมีบุคคลกี่คนขึ้นไป
  - ก. 3 คน
  - ข. 4 คน
  - ค. 7 คน
  - ง. 8 คน

5. สหกรณ์แบ่งออกเป็นกี่ประเภท
  - ก. 5 ประเภท
  - ข. 6 ประเภท
  - ค. 7 ประเภท
  - ง. 8 ประเภท

6. ข้อใดไม่ใช่ประเภทของสหกรณ์

- ก. มีอำนาจต่อรองในการขายสินค้า
- ข. ซื้อสินค้าในราคาที่ไม่เป็นธรรม
- ค. ก่อให้เกิดความสามัคคี
- ง. ให้ความรู้แก่สมาชิกในด้านต่างๆ

7. สหกรณ์เป็นกิจการประเภทใด

- ก. ไม่หวังผลกำไร
- ข. หวังผลกำไรสูงสุด
- ค. หวังผลกำไรเป็นขั้นบันได
- ง. ถูกทุกข้อ

8. วัตถุประสงค์ของสหกรณ์คือ

- ก. ส่งเสริมและพัฒนาสังคม
- ข. การกระทำต่างๆ ที่กำหนดไว้ในกฎหมายสหกรณ์
- ค. การกระทำต่างๆ ที่ชุมนุมสหกรณ์กำหนด
- ง. ถูกทุกข้อ

9. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งสหกรณ์

- ก. บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป รวมกลุ่มกัน
- ข. ประชุมผู้ประสงค์จะเป็นสมาชิก
- ค. จงชื่อสหกรณ์
- ง. ประชุมคณะผู้จัดตั้งสหกรณ์

10. หลักการของสหกรณ์ ประกอบด้วย

- ก. การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจ
- ข. 2 ประเภท
- ค. การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ
- ง. ถูกทุกข้อ

ภาคผนวก ค

แบบประเมินคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียโดยผู้เชี่ยวชาญ

แบบประเมินบทเรียนการพัฒนาการวิดิทัศน์ (ด้านเนื้อหา)
เรื่อง การทำมาหากิน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องประเมินความคิดเห็นของท่าน

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่มีคุณภาพ
	5	4	3	2	1
1. คุณภาพด้านเนื้อหา					
1.1 เนื้อหามีความสอดคล้องกับจุดประสงค์					
1.2 ความถูกต้องของเนื้อหา					
1.3 ลำดับขั้นในการนำเสนอเนื้อหา					
1.4 ปริมาณเนื้อหา					
1.5 ความชัดเจนในการนำเสนอเนื้อหา					
1.6 ความเหมาะสมของเนื้อหากับระดับของผู้เรียน					
1.7 ระยะเวลาในการนำเสนอเนื้อหา					
2. คุณภาพด้านการประเมิน					
2.1 ความสอดคล้องของแบบฝึกหัดระหว่างเรียนกับจุดประสงค์					
2.2 ความสอดคล้องของแบบฝึกหัดระหว่างเรียนกับเนื้อหา					
2.3 ความสอดคล้องของแบบทดสอบหลังเรียนกับจุดประสงค์					
2.4 ความสอดคล้องของแบบทดสอบหลังเรียนกับเนื้อหา					

ข้อเสนอแนะ

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

แบบประเมินบทเรียนการพัฒนารายการวีดิทัศน์ (ด้านเทคโนโลยีการศึกษา)
เรื่อง การทำมหากิน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องประเมินความคิดเห็นของท่าน

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่เพียงพอ
	5	4	3	2	1
1. ภาพ เสียง และการใช้ภาษา					
1.1 ความสอดคล้องตามเนื้อหาของภาพที่นำเสนอ					
1.2 ความเหมาะสมของภาพในการสื่อความหมาย					
1.3 ความเหมาะสมของการจัดลำดับภาพ					
1.4 ความน่าสนใจของเสียงดนตรีที่ใช้ประกอบบทเรียน					
1.5 ความชัดเจนของเสียงบรรยายประกอบบทเรียน					
1.6 ความเหมาะสมของเสียงดนตรีที่ใช้ประกอบบทเรียน					
2. ตัวอักษร และการเลือกใช้สี					
2.1 ความชัดเจนของรูปแบบของอักษรที่ใช้นำเสนอ					
2.2 ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษรในการนำเสนอ					
2.3 ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีของตัวอักษร					
2.4 ความชัดเจนของตัวอักษรบนพื้นหลังสีต่างๆ					
2.5 ความเหมาะสมของสีของพื้นหลังของเนื้อหา					
2.6 ความเหมาะสมจังหวะการปรากฏตัวอักษรเพื่อการนำเสนอ					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่มีคุณภาพ
	5	4	3	2	1
3. การจัดบทเรียน					
3.1 ความชัดเจนของคำอธิบายในการใช้บทเรียน					
3.2 ความต่อเนื่องของการนำเสนอเนื้อหาในบทเรียน					
3.3 ความเหมาะสมในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนควบคุมและโต้ตอบกับบทเรียน เช่น การใช้แป้นพิมพ์ เมาส์ และการ หน่วงเวลา					
3.4 ความเหมาะสมของการออกแบบหน้าจอของบทเรียน โดยภาพรวม					

ข้อเสนอแนะ

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ภาคผนวก ง

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย
และสำเนาหนังสือเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบบทเรียนการพัฒนาการวิจัย เรื่อง การทำมาหากิน

ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

1. ครูสุวรรณา ตองอ่อน ครู รับเงินเดือนอันดับ คศ. 4
กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
โรงเรียนวัดนิมมานนรี
2. ครูอุษา สุทธิเกียรติสุข ครู รับเงินเดือนอันดับ คศ. 3
กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
โรงเรียนวัดทองศาลางาม
3. ศีษานีเทศก์สายพิณ ต้นสิริ นิเทศชำนาญการพิเศษ
หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร

ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อเทคโนโลยีการศึกษา

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อลิสรา เจริญวานิช
สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญชัย อินทรสุวรรณ
สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ
สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์ ดร.นฤมล ศิระวงษ์
สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. ดร.จารุวิศ หนูทอง
รองผู้อำนวยการฝ่ายปฏิบัติการสำนักสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ที่ ศธ 0519.12/๐๐๕1

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒ มกราคม 2554

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์สุวรรณา ทองอ่อน

เนื่องด้วย นายขงยุทธ บิสลาม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารายการวิดิทัศน์ เรื่อง การทำมาหากิน ช่วงชั้นที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 3” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญยฤทธิ์ คงคาเพชร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการพัฒนารายการวิดิทัศน์ เรื่อง การทำมาหากิน ช่วงชั้นที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 3

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายขงยุทธ บิสลาม และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 085-919-7215

ที่ ศธ 0519.12/๐๐๕๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒ มกราคม 2554

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์อุษา สุทธิเกียรติสุข

เนื่องด้วย นายขงยุทธ บิสลาม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การพัฒนารายการวิดิทัศน์ เรื่อง การทำมหากิน ช่วงชั้นที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 3” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญฤทธิ์ คงคาเพชร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามการพัฒนารายการวิดิทัศน์ เรื่อง การทำมหากิน ช่วงชั้นที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 3

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายขงยุทธ บิสลาม และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085-919-7215

ที่ ศธ 0519.12/0053

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๖ มกราคม 2554

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์สายพิณ ดันสิริ

เนื่องด้วย นายยงยุทธ บิสลาม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารายการวิดิทัศน์ เรื่อง การทำมหากิน ช่วงชั้นที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 3” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญฤทธิ คงคาเพชร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการพัฒนารายการวิดิทัศน์ เรื่อง การทำมหากิน ช่วงชั้นที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 3

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายยงยุทธ บิสลาม และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 085-919-7215

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ   บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5730

ที่   ศธ 0519.12/0๖๕๔

วันที่ 6 มกราคม 2554

เรื่อง   ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน   คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นายขงยุทธ บิสลาม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารายการวิดิทัศน์ เรื่อง การทำมาหากิน ช่วงชั้นที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 3” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญฤทธิ์ คงคาเพชร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อลิศรา เจริญวานิช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญชัย อินทรสุนานนท์ อาจารย์ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ อาจารย์ ดร.นฤมล ประดับเวทย์ และ อาจารย์ ดร.จารุวิศ หนูทอง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม การพัฒนารายการวิดิทัศน์ เรื่อง การทำมาหากิน ช่วงชั้นที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 3

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายขงยุทธ บิสลาม และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างการพัฒนารายการวิดิทัศน์เรื่อง การทำมาหากิน

คำแนะนำ

ก่อนเข้าสู่บทเรียนการพัฒนาารายการวีดิทัศน์

เรื่องการทำมาหากิน

สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

วีดิทัศน์เรื่องการทำมาหากินเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้พื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้จัดทำขึ้นโดยได้ค้นคว้าหาข้อมูล สอบถามจากผู้ที่มี

Title 1 00:15 DVD

การทำมาหากิน

สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

Chapter 1 00:14 DVD

การทำมาหากิจ
สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1

▶ ตอนที่ 1 การกสิกรรมหรือการเพาะปลูก

ตอนที่ 2 การอุตสาหกรรม

ตอนที่ 3 อาชีพค้าขาย

เฉลยคำถามท้ายบท

ผู้วิจัย นายชงชุกต อิศอภา
ปีศึกษา การศึกษาภาคต้นปี ๒๕๖๓
สาขาวิชา เทคโนโลยีการศึกษาศาสตร์ การศึกษา ๒๕๖

Title 3

จงทำเครื่องหมายกากบาทตรงข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

2. อาชีพหลักของคนไทยคืออาชีพใด

ก. กสิกรรม   ข. รับจ้าง

ค. ประมง   ง. ข้าราชการ

Title 2   17:11

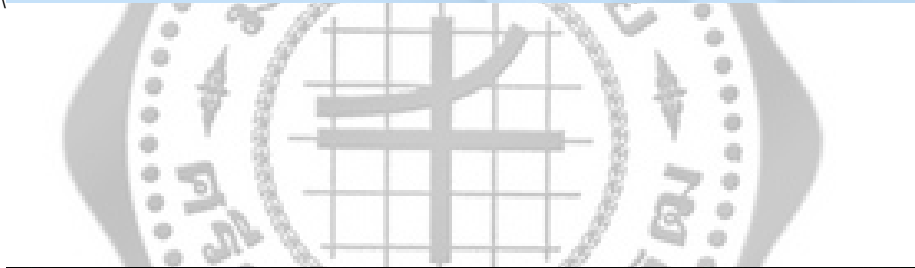
กิจกรรมส่งเสริมบทเรียน

1. ให้นักเรียนอธิบายอาชีพที่เกี่ยวกับการอุตสาหกรรมภายในประเทศที่ได้พบเห็นว่ามีอะไรบ้างอย่างน้อย 3 อาชีพ
2. ให้นักเรียนบอกถึงอาชีพที่เกี่ยวกับการอุตสาหกรรมว่ามีประโยชน์อย่างไร
3. เปรียบเทียบการกสิกรรมและอุตสาหกรรมมีความแตกต่างกันอย่างไร
4. ประโยชน์ที่ได้รับชมรายการวิดีโอที่ค้นการอุตสาหกรรมมีอะไรบ้าง

Chapter 13 09:32 DVD

1. มีอำนาจต่อรอง
2. ให้สมาชิกสามารถกู้เงิน
3. ให้ความรู้แก่สมาชิก
4. เกิดความสามัคคี
5. ยึดหลักประชาธิปไตยในการบริการ

Chapter 1 03:26 DVD Play

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นาย ยงยุทธ บิสลาม
วัน เดือน ปี เกิด	วันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2522
สถานที่เกิด	จ.นครศรีธรรมราช
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	455/189 หมู่บ้านสินชัยเคหะ 3 ซอย จรัญสนิทวงศ์ 35 แขวง บางขุนศรี เขต บางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	Admission Staff
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงพยาบาลกรุงเทพ ซอยศูนย์วิจัย แขวง ห้วยขวาง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10310
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2547	การท่องเที่ยวและการโรงแรม (ศศ.บ.) สาขาวิชาเอกอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม จาก สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2554	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) เทคโนโลยีการศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ